
KENNARAEFNI MEÐ BÓKINNI

ISLAM – AÐ LÚTA VIJJA GUÐS

Guðlaug Björgvinsdóttir

Kennaraefni með bókinni
ISLAM – að lúta vilja Guðs

© 2005 Guðlaug Björgvinsdóttir

Ritstjóri: Ingólfur Steinsson

Yfirllestur: Þórdís Guðjónsdóttir

Ráðgjöf og yfirllestur: Elín Anna Antonsdóttir, Ingvar Sigurgeirsson, Salmann Tamimi og Þórhallur Heimisson

Útlit og umbrot: Námsgagnastofnun

Öll réttindi áskilin

1. útgáfa 2005

NÁMSGAGNASTOFNUN

Reykjavík

EFNISYFIRLIT

Um námsefnið	5
Námsgreinin kristinfræði, siðfræði og trúarbragðafræði	6
Hvernig á að kenna námsgreinina?	7
1. Islam og múslimar	8
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	8–9
Kennsluhugmynd: Ættartré og landakort	9–11
Tilvísanir í frekari heimildir	12
2. Samfélagið sem Múhameð ólst upp í	13
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	13
Kennsluhugmynd: Klippimynd af Kaaba	14
Tilvísanir í frekari heimildir	14
3. Æska Múhameðs og opinberun	15
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	15–16
Kennsluhugmynd: Kóraninn og standur undir hann	16–17
Tilvísanir í frekari heimildir	18
4. Múhameð boðar nýja trú	19
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	19
Kennsluhugmynd: Hin mörgu nöfn Guðs	20
Tilvísanir í frekari heimildir	21
5. Árásir á Múhameð og fylgjendur hans	22
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	22–23
Kennsluhugmynd: Landsvæðið, samfélagið og brúður	23–25
Tilvísanir í frekari heimildir	26
6. Flóttinn til Medínu	27
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	27
Kennsluhugmynd: Flóttinn, hellirinn	27–29
Tilvísanir í frekari heimildir	30
7. Múhameð kemur til Medínu	31
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	31–32
Kennsluhugmynd: Samfélagið – moskan	32
Tilvísanir í frekari heimildir	34
8. Múhameð snýr aftur til Mekku	35
Til umfjöllunar – fróðleikur – helgileikir í islam – sögukorn	35–36
Kennsluhugmynd: Samanburður trúarbragða – Tónlist og bókmenntir	37
Tilvísanir í frekari heimildir: Dæmi um geisladiska	38

9. Síðustu ár Múhameðs	39
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	39–40
Kennsluhugmynd: Samfélagið – bænamtottur	40–41
Tilvísanir í frekari heimildir	42
10. Útbreiðsla islams og arfleifð	43
Til umfjöllunar – fróðleikur – sögukorn	43–44
Kennsluhugmynd: Ramadan, eid-ul-fitr hátíðin, tunglið og tunglmánuðurinn, eid-ul-fitr kort	45–47
Tilvísanir í frekari heimildir	47
Spurningar og verkefni úr kennslubók	48
Svör við spurningum úr kennslubók	51
Heimildaskrá	55

UM NÁMSEFNIÐ

Námsefnið *Islam – að lúta vilja Guðs* er einkum ætlað miðstigi grunnskólans. Ásamt kennaraefni þessu hefur verið gefin út samnefnd kennslubók og myndbandið *Islam* sem kennarar geta notað sem ítarefni. Kennaraefnið tekur mið af köflum kennslubókar og skiptist hver kafli í fimm þætti sem hér segir:

Til umfjöllunar

Hugleiðingar og tillögur að umræðuefni með nemendum ýmist fyrir eða eftir lestur viðkomandi leskafla.

Fróðleikur

Upplýsingar í tengslum við innihald leskaflanna. Einnig má finna fróðleik á vefslóðunum sem tiltekna eru í lok hvers kafla.

Sögukorn

Frásagnir úr sögu islams og sögur af spámanninum. Slíkar frásagnir kallast Hadith og eru í miklum metum hjá múslimum. Sögurnar eru á einföldu máli og er lagt til að kennarinn reyni að endursegja þær frekar en lesa. Slík frásögn er ekki bara hefð í islam heldur mikilvægur þáttur í kennslufræði trúarbragða. Sögukornið í síðasta kaflanum er frábrugðið að því leyti að það er útdráttur úr ritgerð unglings um reynslu sína og upplifun af pílagrímsferð til Mekku.

Kennsluhugmynd

Með hverjum leskafla er ein kennsluhugmynd eða fleiri. Flestar þeirra eru verklegar og reyna mikið á sköpun. Umfangið er mismunandi og ekki áætlað hvað þær taki langan tíma í framkvæmd. Einnig eru leiðbeiningarnar mjög nákvæmar. Tvær ástæður eru fyrir þessu. Í fyrsta lagi er verið að reyna að koma til móts við þá ósk kennara að geta valið úr nákvæmlega útfærðum hugmyndum í tiltölulega nýrri námsgrein. Í öðru lagi er ekki gert ráð fyrir því að kennarar nýti endilega allar hugmyndirnar heldur líti á úrvalið eins og hlaðborð sem hægt sé að velja af það sem talið er henta hverju sinni. Hugmyndirnar má samþætta við margar námsgreinar, s.s. stærðfræði, tónmennt, skrift, myndmennt, handavinnu, smíðar, samfélagsfræði og landafræði.

Tilvísanir í frekari heimildir

Við undirbúning kennslunnar er nauðsynlegt að kennari lesi leiðbeiningar með hverjum leskafla í heild sinni og skoði vefslóðir sem honum fylgja. Margar þeirra eru ríkulega myndskreyttar og tilvalið að sýna nemendum þær með skjávarpa eða leyfa þeim sjálfum að skoða þær. Myndræn framsetning í trúarbragðafræði er grundvallarþáttur í að glæða

kennsluna lífi og áþreifanleika þar sem viðfangsefnið sjálft er í eðli sínu framandi fyrir meirihluta nemenda.

Í lok kennaraefnisins er heimildaskrá og viðauki þar sem bætt hefur verið við spurningum og svörum úr kennslubókinni. Flestar spurninganna eru eftir höfund kennslubókarinnar, Þorkel Ágúst Óttarsson, en hann skrifaði einnig stóran hluta af köflunum **Til umfjöllunar**. Að öðru leyti hefur höfundur kennaraefnis tekið þær saman. Allar ljósmyndir eru komnar frá höfundi.

NÁMSGREININ KRISTIN FRÆÐI, SIÐFRÆÐI OG TRÚARBRAGÐAFRÆÐI

Námsgreinin *kristin fræði, siðfræði og trúarbragðafræði* er skilgreind sem sjálfstæð námsgrein í samnefndu hefti *aðalnámskrár grunnskóla*. Námsgreinin hefur þó ráðstöfunartíma á stundaskrá með samfélagsfræðum. Skiptar skoðanir eru um þessa tilhögun en þó er ekki hægt að horfa fram hjá þeirri staðreynd að ekkert samfélag verður skilið án þekkingar og skilnings á þeirri trú eða þeim trúarbrögðum sem þegar þess játa.

Svo mikil eru áhrif trúarbragða á samfélög að þau gegnsýra menningu þeirra og sögu. Svo er einnig með kristnina og íslenskt samfélag. Kristin trú mótar siðfræði námskrárinnar og trúin er svo samofin menningu og sögu landsins að það er næstum áþreifanlegt. Sem dæmi um áhrif kristinnar á líf Íslendinga má nefna almanakið þar sem kristnar hátíðir setja svip sinn á daglegt líf og starf. Þessi áhrif koma einnig glögg í ljós þegar námsefni í samfélagsfræðum er skoðað með tilliti til hinnar íslensku arfleifðar.

Í námsefni samfélagsfræða má líka sjá áhrif ásatrúar á líf og starf fyrstu landnámsmanna og sögur um hin heiðnu goð hafa í gegnum aldirnar verið meðal helstu bókmenntaverka Íslendinga. Ef þessi trúarbrögð hafa mótað sögu landsins mætti spyrja til hvers eigi þá kenna um önnur trúarbrögð. Þetta er spurning sem kennarar þurfa oft að svara. Er ekki nóg að þekkja til kristinnar og hinna heiðnu guða?

Eins og lesa má í rökum um námsgreinina *kristin fræði, siðfræði og trúarbragðafræði* í hefti námsgreinarinnar í *aðalnámskrá grunnskóla* er námi í almennum trúarbragðafræðum ætlað að miðla aukinni þekkingu og skilningi á ólíkum menningar- og trúarhefðum. Nú sem aldrei fyrr er þessi þekking og skilningur á trúarbrögðum mikilvægur. Samfélög um allan heim hafa tekið miklum breytingum síðustu áratugi. Eftir síðari heimsstyrjöld höfust miklir fólksflutningar milli landa, sérstaklega í Evrópu, og mannlífsflóra samfélaga um allan heim varð mun fjölskrúðugri en áður hafði þekkt. Vakning varð meðal menntamanna um hvernig skólasamfélagið gæti mætt þessum breytingum. Miklar umræður urðu um aukna kennslu í trúarbrögðum og fjölmenningu (multicultural education). Áhrifa þessara samfélagsbreytinga varð fyrst vart í Englandi, Þýskalandi og á Norðurlöndunum en breytingar á námskrá í þessa átt hafa einnig orðið hér á landi. Skólaumhverfið hefur einnig breyst hratt síðustu ár. Flóra trúarbragða og mannlífs er orðin mun fjölbreyttari hér á landi en áður var. Til að bregðast við þessu hefur verið gefið út námsefni í trúarbragðafræði og er þetta kennaraefni hluti af þeirri viðleitni að mæta kröfum námskrár um þekkingu og fræðslu um trúarbrögð.

HVERNIG Á AÐ KENNA NÁMSGREININA?

Öll kennsla sem fæst við álitamál, s.s. trú og lífskoðanir manna, gerir miklar kröfur til kennarans. Kennslan verður að vera málefnaleg og einkennast af víðsýni og vilja til að skilja og virða fólk með ólíkar trúar- og lífsskoðanir (*Aðalnámskrá grunnskóla, kristin fræði, siðfræði og trúarbragðafræði*, 1999:10).

Stundum heyrir nefnt að kennurum finnist kennsla um trúarbrögð viðkvæmara og vandasamara verk en kennsla annarra námsgreina. Eflaust er mikið til í þessu þar sem ávallt er vandasamt að fjalla um tilfinningar og trú. Kennarar skulu þó hafa það í huga að hlutverk þeirra er fyrst og fremst hlutverk fræðarans en ekki trúboðans. Það má nálgast þetta með því að leggja áherslu á að fræða og auka víðsýni nemenda og skilning á því að ekki aðhyllist allir sömu lífsskoðanir og trú. Kennarinn ætti ennfremur að hvetja nemendur til að leita sjálfir að þekkingunni t.d. með heimildarýni, vettvangsferðum eða með því að fá heimsóknir einstaklinga frá viðkomandi trúfélagi eftir því sem við verður komið.

Í kennaraefninu er reynt að styðja kennara þannig að þar séu fróðleiksmolar sem þeir geti nýtt sér til að kafa dýpra í viðfangsefni viðkomandi kafla. Í sama tilgangi voru vefsíðurnar valdar. Ljóst er þó að þessi fróðleikur er engan veginn tæmandi og í raun aðeins kynning á islam. Hugmyndin um að nemendur afli sér sjálfir sértækrar þekkingar á ákveðnum efnisþáttum miðar að því hjálpa þeim að brúa það bil sem tæpast verður gert í nokkurri námsbók. Hlutverk kennarans endurspeglast einna best sem yfirmaður slíkrar brúarsmíði en ekki sá sem byggir allt sjálfur.

Það sem segir um námsmat í þessari námsgrein í *aðalnámskrá grunnskóla* á jafnframt við námsmat í öðrum greinum:

Meta skal árangur nemandans við að ná þeim markmiðum sem sett eru. Þau fela í sér þekkingu sem aflu skal, færni til gagnrýnnar hugsunar og viðhorf, svo sem virðingu og umburðarlyndi, sem nemendur eiga að tileinka sér (Aðalnámskrá grunnskóla, kristin fræði, siðfræði og trúarbragðafræði, 1999:12).

Námsmatið ætti alltaf að vera fjölbreytt og taka mið af kennsluaðferðum sem kennarinn hefur beitt. Eins og kennaraefnið er byggt upp reyna verkefni á sköpun og þátttöku nemenda fremur en skriflega úrvinnslu. Kennarar ættu því að reyna að taka vinnu og ástundun nemenda inn í það mat sem þeir kjósa að viðhafa.

Það er von mín að kennaraefnið reynist gagnlegt í notkun.

Guðlaug Björgvinsdóttir

1. ISLAM OG MÚSLIMAR

Til umfjöllunar með nemendum

Áður en kaflinn Islam og múslimar er lesinn

Lagt er til að kennarinn byrji á *þankahríð*. Það sem nemendum dettur í hug um efnið er tilvalið að skrifa á flettistöflu eða maskínupappír til að hafa uppi við á meðan unnið er með viðfangsefni kennslubókar. Niðurstöðum má halda til haga og nota síðar til að rifja upp með nemendum.

Hægt er að hefja *þankahríðina* með því að skrifa orðið islam (t.d. á flettistöflu) og spyrja opinna spurninga eins og: Hvað dettur ykkur í hug þegar ég nefni orðið islam? Síðan mætti ræða eftirfarandi spurningar: Hvað vitum við um islam og hvaðan fáum við vitneskju okkar? Hvenær heyrðuð þið síðast eitthvað jákvætt um islam og múslima? Hvenær heyrðuð þið síðast eitthvað neikvætt um islam og múslima? Þekkið þið einhverja múslima? Hvað felst í því að vera múslimi?

Eftir lestur á kaflanum Islam og múslimar

Hvers vegna ætli Sara hafi ekki viljað hafa Hagar og son hennar áfram í þjónustu fjölskyldunnar? Reynið að fá nemendur til að setja sig í spor Hagar þegar hún leitaði örvæntingarfull að vatni handa syni sínum. Hvernig ætli henni hafi líðið þegar hún sneri aftur án þess að hafa fundið vatn? Og að finna svo vatn þegar hún var orðin úrkula vonar? Getur verið að til sé fólk í heiminum í dag sem er að leita að vatni eins og Hagar? Hvernig ætli því fólk líði?

Eins og kom fram í texta kennslubókar má segja að islam merki: *Sá friður sem fæst þegar maður hlýðir Guði*. Hvers vegna teljið þið að einhver geti öðlast frið við að hlýða Guði?

Ljóst er að hryðjuverkin þann 11. september 2001, þegar islamskir hryðjuverkamenn rændu flugvélum í Bandaríkjunum og flugu þeim á þekktar byggingar með þeim afleiðingum að þúsundir manna létu lífið, hafa haft gríðarleg áhrif á viðhorf fólks um allan heim til islams og múslima. Það sama má segja um deilur Palestínanna og Ísraels fyrir botni Miðjarðarhafs. Nær daglega koma fréttir í fjölmiðlum um óeirðir frá landsvæðum þeirra og hefur það verið svo undanfarna áratugi. Slíkar fréttir geta haft áhrif á afstöðu fólks til trúarbragða þó ekki sé um eiginleg trúarbragðastríð að ræða. Nauðsynlegt er að ræða það með nemendum að engin trúarbrögð hvetja til ofbeldis þó finna megi texta í mörgum helgiritum þar sem stríð eru réttlætt. Einstakir spámenn eða fylgjendur trúarbragða hafi í gegnum söguna beitt sér fyrir stríði og á það jafnt við islam sem og önnur trúarbrögð. Ennfremur er kjörið að ræða það með nemendum að hryðjuverk eru unnin af ófgahópum, sem gjarnan fela sig bak við eigin túlkun á textum helgiritanna á stríði, og aðgerðir þeirra lýsa ekki endilega skoðunum meirihlutans. Flestir múslimar þrá frið rétt eins flest annað fólk, óháð trúarbrögðum. Áhrifamáttur fjölmiðla er hins vegar sterkur og því nauðsynlegt að kennarinn hafi það hugfast að reyna beina umræðunni á jákvæða braut.

Fróðleikur

Fjöldi múslima í heiminum

Rúmlega milljarður manna játar islam í heiminum. Múslimar eru í meirihluta í yfir fimmtíu löndum og áberandi og sterkur minnihluti í mörgum öðrum löndum. Fólki sem játar islam fer ört fjölgandi og er islam þau trúarbrögð sem bæta hraðast við sig fylgjendum. Það er útbreiddur misskilningur að flestir múslimar séu arabar og líklega kominn til af því að trúin rekur uppruna sinn til Arabíuskagans og flestir arabar eru múslimar. Raunin er að flestir múslimar eru búsettir utan Arabalandanna í Miðausturlöndunum og Norður-Afríku. Flestir múslimar búa í Indónesíu, Pakistan, Bangladesh og á Indlandi en í löndum eins og Íran, Tyrklandi og Írak eru einnig flestir íbúanna múslimar.

Múhameð og spámennirnir

Múslimar trúa því að Guð hafi fyrst opinberað sig Adam, hinum fyrsta manni sköpunarinnar. Þegar mannkynið gleymdi trú sinni sendi Guð spámenn til að leiða það á rétta braut. Í Kóraninum, hinni helgu bók islams, eru nefndir 25 spámenn á nafn. Adam var fyrsti spámaðurinn en Múhameð sá síðasti. Spámennirnir sem voru útvaldir af Guði til að boða hið heilaga orð nefnast rasul. Meðal þeirra merkustu voru Nói, Móse, Davíð konungur og Jesús. Múslimar líta á Múhameð sem einstakan í röð spámanna Guðs þar sem hann er sá síðasti. Hann minnir mannkynið á hinn sanna guðlega boðskap sem varðveittur er í Kóraninum, helgiriti múslima.

Sögukorn

Hagar og leitin að vatninu

Islam kennir að Abraham hafi skilið Hagar og Ísmael eftir í þurri sandauðn í dal þar sem borgin Mekka stendur í dag. Abraham var þess fullviss að Guð myndi sjá um þau þótt hvergi væri vatn sjáanlegt. Í dalnum voru tvær hæðir, önnur kallaðist Saf og hin Marwah. Þegar vatnið þraut sem Abraham hafði gefið Hagar fór hún að svipast um eftir meira vatni. Hagar gekk upp á aðra hæðina og reyndi að sjá hvort vatn væri nálægt en sá ekkert nema sandauðnina svo langt sem augað eygði. Þá fór hún upp á hina hæðina en sá heldur ekkert vatn frá þeirri hæð. Hagar gekk á milli hæðanna sjö sinnum án þess að finna nokkurt vatn. Hrygg í bragði sneri hún aftur til sonar síns. Þegar Hagar nálgæðist Ísmael sá hún sér til mikillar undrunar vatnsuppsrettu nálægt honum. Lindin sem bjargaði lífi þeirra mæðgina hefur síðan verið kölluð Zemzem. Svæðið í kringum lindina varð síðar áningarstaður sölumanna sem fóru með úlfaldalestir sínar um eyðimörkina á leið til fjarlæggra verslunarborga. Með tímanum reis þarna verslunarborgin Mekka sem fram á þennan dag hefur gegnt mikilvægu hlutverki fyrir trú múslima.

Kennsluhugmynd

Kennsluhugmyndin er í tvennu lagi. Annars vegar gerir hluti nemenda „ættartré“ trúarbragðanna á maskínupappír og hins vegar dregur annar hluti nemenda upp landakort

sem sýnir Arabíuskagann. Á blaðsíðu 11 í kennslubók er að finna einfalt kort af Arabíuskaganum sem nemendur geta stuðst við.

Ættartré trúarbragðanna

Efni

- Maskínupappír
- Mislitt karton
- Pennar (ýmsir litir)
- Skæri
- Málning
- Penslar
- Kennaratyggjó

Trúarbrögðin gyðingdómur, kristni og islam eiga margt sameiginlegt. Sagan og spámennirnir eru augljós dæmi um það. Gyðingdómur er elstur og út frá honum eru kristni og islam sprottin. Jesús var til að mynda gyðingur og ólst upp við sögurnar af spámönnum Gamla testamentisins og lærði á helgirit gyðingdóms í musterinu. Kristin trú verður til eftir upprisu Jesú og er gjarnan miðað við hvítasunnu, daginn þegar lærisveinar hans töluðu tungum og fylltust heilögum anda. Þeir sem létu skírast til kristinnar trúar af lærisveininum þennan dag voru fyrstu kristnu mennirnir. Þetta er gott að skýra út fyrir nemendum því reynslan hefur sýnt að þeim finnst erfitt að átta sig á því hvenær kristin trú á upphaf sitt og að Jesús hafi verið gyðingur.

Islömsk trúarbrögð urðu til á 7. öld þegar Múhameð fór að boða mönnum orð Guðs sem honum höfðu verið opinberuð af Gabríel erkiengli. Islam rekur þó uppruna sinn til Abrahams, líkt og gyðingdómur og kristni (sjá bls. 7 í kennslubók). Vegna skyldleika og sameiginlegrar sögu þessara trúarbragða má segja að þau hafi sameiginlegan stofn, líkt og trjástofn en þegar trúarbrögðin verða ólík þá kvíslast þau í sundur, líkt og greinar trésins.

Sá hópur nemenda sem vinnur að þessu verkefni getur skipt með sér verkum þannig að nokkrir teikni þriggja arma tré með þykkum og langan stofn. Stofninn táknar tímabilið sem trúarbrögðin eiga sameiginlega og armarnir, greinar trésins, tákna hver um sig eina trú.

Á stofninn eru festir hlutir eins og spámenn, trúarrit og aðrir fylgihlutir. Sá hluti hópsins sem vinnur að þessu getur útfært hugmyndirnar á blað, maskínupappír eða hvítt karton, klippt þær út og litað. Hlutirnir eru svo festir á stofninn í réttri tímaröð.

Meðal spámanna sem trúarbrögðin eiga sameiginlega má nefna: Adam, Nóa, Lot, Abraham, Jakob, Jósef, Móse, Aron, Davíð, Salómon og Jónas. Nemendur þekkja eflaust sögurnar um þá flesta og geta búið til fylgihluti með þeim. Sem dæmi má nefna: Davíð með slöngvu, hörpu og kórónu; Salómon með musteri; Nói með örk og dýr; Jósef með pýramída; Móse með steintöflu og gullkálfi og Adam með aldin, Evu og höggorm.

Við hlið Abrahams mætti gera tvo litla kvisti í tréð. Annar kvisturinn táknar Ísmael, sem múslimar rekja uppruna sinn til og hinn Ísak, sem fylgir meira sögu gyðingdóms. Engu að síður eru báðir nefndir í Kóraninum sem spámenn múslima. Kristni þarf ekki að tengja sérstaklega við nöfnin tvö en rétt er að ítreka að Abraham er nokkurs konar ættfaðir trúarbragðanna.

Það er alltaf spurning við hvaða spámann eigi að miða þegar stofn trésins byrjar að skiptast. Ef nemendur kannast við söguna um Jónas í hvalnum er hægt að miða við Jónas en annars við Salómon sem þau þekkja eflaust flest. Gyðingdómur klofnar fyrst frá trénu en tengsl islam, við kristni halda áfram.

Næsta nafn sem múslimar og kristnir menn hafa sameiginlega er Jóhannes skírari. Í Kóraninum er hann tilgreindur sem spámaður ásamt Jesú. Nauðsynlegt er að fjalla vel um ólíka afstöðu trúarbragðanna til Jesú. Kristnir menn líta á Jesú sem eingetinn son Guðs sem dó fyrir syndir manna þegar hann var krossfestur og sigraði dauðann með upprisu sinni. Múslimar sjá hann sem mikilvægan spámann en í augum þeirra er hann jarðneskur. Eftir Jesú kvíslast kristni og islam. Síðasti spámaðurinn í islam er sem fyrr segir Múhameð.

Á greinar trésins festa nemendur svo það sem tilheyrir sérstöðu hverrar trúar. Sem dæmi má nefna trúarit (Tóra, Biblían og Kóraninn), heilög tungumál (hebreska, gríska og arabíska), nöfn Guðs (Jahve fyrir gyðingdóm, Drottinn eða Guð fyrir kristni og Allah fyrir islam), og bænahús (sýnagóga, kirkja og moska). Þó má árétta við nemendur að nafnið Allah merkir Guðinn, þ.e. Guð með ákveðnum greini og um sama Guð er að ræða í öllum trúarbrögðunum þó algengt sé að nota þessi ólíku heiti yfir Guð.

Landakort af Arabíuskaganum

Efni

- Maskínupappír
- Glæra
- Pennar (ýmsir litir)
- Skæri
- Málning
- Penslar
- Myndvarpi
- Kennaratyggi

Mikilvægt er að nemendur þekki til Arabíuskagans þangað sem islam rekur upphaf sitt. Því er tilvalið að byrja á því að skoða landakortabækur. Kannski hefur einhver nemandi í bekknum ferðast til Arabíuskagans eða landanna þar í kring og þá er um að gera að fá hann til að segja frá ferðinni.

Nemendur finna landakort af Arabíuskaganum á Netinu eða í kortabók og ljósríta á glæru. Glæruna má setja á myndvarpa, hengja maskínupappír upp á vegg og draga þannig upp mynd með útlínunum landsvæðisins. Myndin er síðan máluð og staðir eins og Mekka, Medína, lindin ZemZem og hellir spámannsins á Hirafjalli merktir inn. Ljóst er að mun færri geta verið að vinna í þessum hópi en hinum, a.m.k. þangað til landakortið er málað. Þá er hægt að bæta fleirum við. Þar sem síðari verkefni ganga út á að bæta við atriðum á landakortið er nauðsynlegt að það sé í stærra lagi.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://www.britkid.org/si-map-islam.html>

Heimskort sem sýnir útbreiðslu islam.

<http://faculty.juniata.edu/tuten/islamic/hijaz.jpg>

Einfalt kort sem sýnir Arabíuskagann.

http://www.lib.utexas.edu/maps/cia03/saudi_arabia_sm03.gif

Flóknara kort sem sýnir Arabíuskagann.

<http://www.bbc.co.uk/religion/religions/islam/index.shtml>

Vefur BBC um islam. Vandaður og ítarlegur vefur með fjölda mynda. Kemur inn á öll helstu atriði trúarinnar.

<http://anwary-islam.com/prophet-story/adam.htm>

Á þessari síðu má lesa um spámenn trúarinnar. Þegar smelt er á nöfn spámannanna má lesa ýmsan fróðleik og frásagnir um þá og hlutverk þeirra.

<http://www.centerce.org/WorldReligionIndex/WorldReligionsDefault.htm>

Slóð með upplýsingum um það sem trúarbrögðin islam, kristni og gyðingdómur eiga sameiginlegt og það sem greinir þau að.

<http://website.lineone.net/~jlancs/Islam.htm>

Góður og einfaldur fróðleiksvefur um islam. Hentar vel til að nota með nemendum þó hann sé á ensku. Mikið af ljósmyndum. Hægt er að smella á orð og hugtök í textanum og skoða betur merkingu þeirra, t.d. mosku, Kóraninn, trúarlega hreinsun (wudu), bæna-band (tasbe) og hlutverk þess.

<http://www.islamicity.com/education/culture/>

Á síðunni má finna ýmsan fróðleik um islam, s.s. sögulegan fróðleik, upplýsingar um mynstur, letur og arkitektúr, ævi spámannsins og ýmis önnur atriði tengd trúnni. Ef farið er niður eftir síðunni og valin fyrirsögnin *Mosques Around the World* koma upp síður fyrir þrjár helgustu moskurnar í islam sem eru í Mekku, Medínu og Jerúsalem auk annarra moskna í öðrum heimsálfum. Undir moskunni í Mekku má sjá myndir af Kaaba og svarta steininum.

2. SAMFÉLAGIÐ SEM MÚHAMEÐ ÓLST UPP Í

Til umfjöllunar

Hvernig haldið þið að það sé að lifa í samfélagi þar sem fólk lifir á ránum, enginn er metinn af eigin verðleikum og hefð er fyrir því að hefna dauða ættingja sinna með því að fremja morð? Sjáið þið eitthvað líkt með samfélaginu sem Múhameð ólst upp í og íslensku samfélagi á tímum víkinga? Haldið þið að það sé auðvelt að breyta svona samfélagi? Hvað varð til dæmis til þess að Íslendingar aflögðu hefndarskylduna? Hefði eitthvað svipað dugað á Arabíuskaga?

Hugtakið fjölgyðistrú er kynnt í kaflanum og rétt að ræða muninn á því og eingyðistrúnni sem Múhameð boðaði. Íslendingar þekkja fjölgyðistrú úr eigin sögu því víkingarnir sem hér byggðu land trúðu á marga guði og nemendur þekkja eflaust sögur af guðum eins og Óðni og Þór og jafnvel fleiri guðum. Kristin trú og gyðingdómur eru eingyðistrúarbrögð líkt og islam og til að leggja áherslu á mikilvæga stöðu Guðs í eingyðistrú er hægt að rifja upp það fyrsta af boðorðunum tíu með nemendum. Hvers vegna ætli það hafi verið fyrst í röðinni en ekki t.d. síðast? Berið saman fyrsta boðorðið og fyrstu stöðina í islam, trúarjátninguna. Sjáið þið eitthvað sem er líkt? En ólíkt?

Fróðleikur

Kaaba

Múslimar trúa því að í upphafi hafi Adam byggt Kaaba sem hús til að tilbiðja Guð sinn í. Síðar hafi Guð falið Abraham og Ísmael syni hans það hlutverk að endurreisa helgidóminn. Með tímanum gleymdi fólk Guði og Kaaba varð helgidómur fyrir líkneski hinna mörgu guða Bedúína. Það var ekki fyrr en Múhameð spámaður hreinsaði helgidóminn þegar múslimar náðu borginni Mekku á vald sitt árið 632 e.Kr. að Kaaba fékk hlutverk sitt aftur.

Sögukorn

Abraham endurreisir Kaaba

Múslimar telja að þótt Abraham hafði yfirgefið Hagar og Ísmael í sandauðninni hafi hann ekki gleymt þeim. Hann fór eins oft og hann gat í heimsókn til þeirra og fylgdist með syni sínum vaxa og breytast í ungan og sterkan mann. Í einni heimsókn sinni fékk Abraham boð frá Guði um að endurreisa Kaaba, fyrsta staðinn þar sem fólk hafði tilbeiðað Guð. Guð sagði Abraham nákvæmlega til um hvernig hann ætti að endurreisa Kaaba hjá lindinni *Zemzem*, þar sem Hagar hafði fengið vatnið forðum handa Ísmael. Byggingin sjálf átti að vera teningslaga og í austurhorni hennar skyldi vera steinn sem fallið hafði af himnum ofan (í dag talinn vera loftsteinn) og engill kom með frá nálægri hæð.

Abraham og Ísmael unnu hörðum höndum við að endurreisa Kaaba og á meðan báðu þeir til Guðs um að hann myndi senda niðjum þeirra spámann. Þegar byggingu Kaaba

var lokið skipaði Guð Abraham að kalla allt mannkynið til pílgrímsferðar til hinnar heilögu byggingar. Abraham velti því fyrir sér hvernig allt mannkynið gæti heyrt ákall hans. Guð svaraði honum og sagði: Þú skalt kalla til þeirra og ég mun leiða þau hingað. Þannig kom það til að fólk lagði í pílgrímsferð til Kaaba í Mekku og þegar múslimar halda í slíka för í dag eru þeir að viðhalda aldagömlu ákalli Abrahams.

Kennsluhugmynd

Klippimynd af Kaaba

Efni

- Svart karton
- Karton í ýmsum litum
- Gylltur pappír eða gylltur borði
- Blöð fyrir texta
- Kennaratyggjó
- Gullpenni
- Skæri
- Lím

Kaaba

Frásögnin af Kaaba er mjög myndræn og heillar nemendur. Nemendur gera klippimynd af Kaaba á hart karton og skrifa sjálfir texta við myndina með því að styðjast við kennslubókina. Textann er tilvalið að skrifa á lítið blað, t.d. A5, sem límt er á stærra litað karton svo textinn hafi fallegan ramma.

Kaaba er klippt út úr svörtu kartoni. Munið að byggingin er teningslaga. Úr gyllta pappírnum er síðan klippt gyllt miðja klæðisins sem prýðir Kaaba og umgjörð svarta steinsins. Þetta er límt á Kaaba. Ef ekki er til gylltur pappír má nota gylltan borða eins og er settur utan um pakka. Notið gyllta pennann til að skreyta. Skreytingar á Kaaba má sjá á myndum í ýmsum bókum sem og á vefsíðum á Netinu (sjá tilvísanir í heimildir hér að neðan).

Svarti steinninn

Svarti steinninn sem lagður var í austurhorn Kaaba er klipptur út og umgjörð hans gerð úr gylltu kartoni. Ef skoðaðar eru vefsíður eða myndir af Kaaba má sjá betur hvernig umgjörð svarta steinsins er. Í staðinn fyrir að klippa hann út má fara út og finna litla steinvölu til að líma inn í gylltu umgjörðina sem er utan um svarta steininn.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://www.islamicity.com/Culture/Mosques/Makkah/default.htm>

Myndasíður frá Mekku, Medínu og fleiri stöðum, m.a. með myndum af moskum og Kaaba.

<http://www.islamicarchitecture.org/>

Vefsíða um arkitektúr. Þar er hægt að finna myndir af moskum og fróðleik um þær.

<http://www.centerce.org/ISLAM/SacredPlaces.htm>

Myndir af Kaaba og öðrum helgum stöðum islams.

3. ÆSKA MÚHAMEÐS OG OPINBERUN

Til umfjöllunar

Múslimum er bannað að mála helgimyndir af Múhameð. Rifjið upp með nemendum hvers vegna það er bannað. Í gyðingdómi finnast einnig sjaldan myndir í sýnagógum. Ólíkt islam og gyðingdómi þá eru myndir af Jesú í mörgum kristnum kirkjum. Hvað er jákvætt og hvað er neikvætt við það að mála myndir af Guði og spámönnum hans? Hér má einnig ræða um rétttrúnaðarkirkjuna og hlutverk íkona í bænahaldinu. Í kaþólsku kirkjunni eru dýrlingar milliliðir milli manns og Guðs.

Skoðið orð Gabriels erkiengils á blaðsíðu 13 í kennslubók: „*Kunngjörðu í nafni Drottins sem skóp, skóp manninn úr blóðkekki.*” Berið saman við það sem stendur í 1M 3:19b í Gamla testamentinu þar sem Guð mælir við Adam áður en hann rekur þau Adam og Evu úr aldingarðinum: „*Því að mold ert þú og til moldar skalt þú aftur hverfa.*”

Tilvalið er að bera saman bænina úr fyrsta kafla Kóransins (bls. 14 í kennslubók) við *Faðir vor*, bæn kristinna manna, og þá Guðsmynd sem dregin er upp í bæninni, sbr. hinn mildi og miskunnsami Guð. Hvaða versí í *Faðir vori* líkist til dæmis: „*Leið okkur á hinn rétta veg, vegu þeirra sem þú hefur auðsýnt miskunn, þeirra sem eigi sæta reiði þinni og fara ekki villir vegar?*”

Múhameð fór reglulega upp í helli á Hirafjalli til að hugleiða framkomu fólksins og spillingu samfélagsins. Þar gat hann verið einn með hugsunum sínum. Hvað gerir þú þegar þú þarft að hugsa um eitthvað sem veldur þér leiða eða áhyggjum? Áttu einhvern sérstakan stað?

Fróðleikur

Kóraninn

Talið er að Kóraninn hafi orðið til í þeirri mynd sem við þekkjum hann á árunum 644–656 e.Kr. þegar kalífinn Uthman lagði fyrir hóp virtra múslima að móta endanlega hina helgu bók. Kóraninn hefur 114 kafla sem kallast súrur og er þeim raðað eftir lengd. Lengstu súrurnar koma fyrst og þær stystu síðast. Undantekning er þó með fyrstu súrúna sem nefnist al-Fathia eða upphaf og er aðeins sjö vers. Súrurnar eru einnig skilgreindar eftir því hvort þær opinberuðust spámanninginum í Mekku eða Medínu.

Allar súrurnar, nema ein, hefjast á ákalli sem nefnt er Basmala eða Mismillah og hljóðar svo: „Í nafni Allah hins milda og miskunnsama”. Þessi orð eru einnig sögð við upphaf hverrar bænastundar og múslimar hafa þau oft yfir í sínu daglega lífi.

Kóraninn gegnir margvíslegu hlutverki í lífi múslima. Fyrir utan að vera trúarlegt rit hefur hann verið grundvöllur menntunar þeirra í gegnum aldirnar. Múslimar hafa lært að lesa og skrifa vers Kóransins og það hefur ávallt verið talið mikilsvert að læra Kóraninn utanbókar og geta flutt hann munnlega líkt og spámaðurinn miðlaði orðum Guðs til fylgismanna sinna í lifanda lífi.

Kóraninn er afar heilagur í hugum múslima og ber að handfjatla hann með viðeigandi virðingu. Þeir reyna að hafa eftirfarandi reglur í huga:

- Hina helgu bók má helst ekki handfjatla nema að lokinni hreinsun, þ.e. að hafa þvegið hendur sínar.
- Þegar lesið er úr hinni helgu bók er hún oft sett á stand eða eitthvað lagt undir hana ef hún liggur á borði svo hún liggji ekki við gólf eða óhreinkist.
- Eftir lestur er Kóraninn vafinn inn í hrein klæði og geymdur á hillu sem liggur hærra en aðrar bókahillur. Í augum múslima varðveitir Kóraninn guðlegt vald eða náð (baraka) sem getur jafnvel nýst í lækningaskyni

Sögukorn

Múhameð endurreisir Kaaba

Árið 605 þegar Múhameð var 35 ára gamall þurftu ættbálkarnir að endurreisa Kaaba. Margir steinar höfðu losnað úr byggingunni og það þurfti að setja á hana nýtt þak. Vegna heilagleika Kaaba var verkið vandasamt og þurfti að vinna það af mikilli varkárni. Verkinu var skipt á milli manna og hver ættbálkur bar ábyrgð á ákveðnum hluta þess. Þegar mennirnir nálgust undirstöður Kaaba er sagt að borgin hafi skolfið og því var ákveðið að hrófla ekki við undirstöðunum. Veggir Kaaba risu á nýjan leik og verkið gekk vel þangað til kom að því að setja svarta steininn aftur á sinn stað. Allir vildu hljóta þann heiður. Eftir deilur í fimm daga ákváðu ættbálkarnir að hlíta dómi þeirrar manneskju sem ætti fyrst leið til Kaaba. Múhameð var nýkominn heim úr viðskiptaferð og varð fyrstur að koma við í Kaaba. Hann var beðinn að hjálpa til við að leysa þennan vanda. Múhameð bað mennina að koma með dúk og lét einn mann frá hverjum ættbálki halda um hvert horn dúksins. Með því að bera svarta steininn í dúknum gátu þeir allir komið að því að setja steininn á sinn stað í Kaaba.

Kennsluhugmynd

Kóraninn

Hér er mjög við hæfi að kennarinn verði sér úti um eintak af Kóraninum og kenni nemendum sínum að umgangast hina helgu bók múslima. Kóraninn hefur tvisvar verið þýddur á íslensku svo það ætti ekki að vera erfitt að nálgast bókina á bókasöfnum. Einnig væri gaman ef nemendur fengju tækifæri til að skoða Kóraninn á arabísku því hin helga bók er mjög fallett rit og einstakt hvað varðar letur og útlit. Áður en slík skoðun fer fram er þó nauðsynlegt að vekja athygli nemenda á gildi og þýðingu bóka eins og Kóransins og ræða hvernig við meðhöndlum helgar bækur (sjá fróðleik hér að ofan).

Börn eiga sér gjarnan uppáhaldsbók sem hægt er að ræða um áður en umræðurnar eru leiddar í átt að sérstökum trúarbókum. Hvernig förum við með bækur sem okkur þykir vænt um? Hvaða hlutir eru okkur kærastir? Hvernig myndi okkur líða ef einhver færi illa með þá hluti sem eru okkur kærir?

Síðan má leiða umræðuna inn á tal um helg rit. Hvaða trúarrit eru til heima hjá nemendum og hvernig eru þau meðhöndluð? Sumir kristnir menn geyma Biblíuna í náttborðinu

hjá sér til að hafa hana sem næst sér þegar þeir sofa. Hvar geymum við það sem er okkur þykir vænt um?

Kóraninn

Efni

- Lituð karton í A4 stærð
- Litaður pappír í A4 stærð
- Heftari
- Svartir tússpennar, t.d. Calligraphy nr. 10 með tveimur misbreiðum oddum (2.0 og 3.5)
- Gullpennar

Í framhaldi af því að nemendur skoða Kóraninn má láta þá búa sér til sinn eigin Kóran. Hver nemandi fær að velja sér litað A4 blað (karton) sem brotið er til helminga. Þetta er kápa utan um Kóraninn. Inn í kápuna eru settar blaðsíður úr þynnri pappír. Utan á kápuna er orðið Kóran skrifað á arabísku.

Á fyrstu blaðsíðuna geta nemendur skrifað upp bæn múslima úr fyrsta kafla Kóransins. Á næstu blaðsíðu teikna þeir mynd af opinberun Múhameðs í hellinum á Hirafjalli og skrifa um nótt máttarins þegar Gabríel vitraðist Múhameð. Hellirinn á Hirafjalli er í dag einn af pílgrímastöðum islams. Tilvalið er að láta nemendur vinna einstök verkefni inn í Kóraninn sinn eftir því sem tími gefst til.

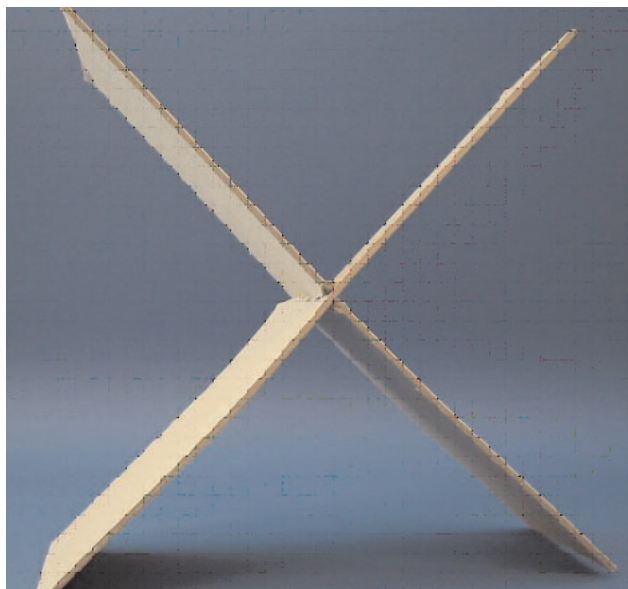
Á Netinu er að finna fjölmargar síður um Kóraninn og arabískt letur. Á síðunni <http://www.islamicart.com/main/calligraphy/origins.html> er kennt arabískt letur. Þegar valið er Arabic Alpabeth á síðunni er sýnt hvernig hver og einn stafur er skrifaður og ef tölvunni fylgja heyrnartól má hlusta á hvernig þeir eru bornir fram á ensku. Nemendur geta fundið út hvernig þeir skrifa nafnið sitt og skrifað það inn í Kóraninn sinn.

Standur undir Kóraninn

Efni

- Þykkt, hart karton eða pappi
- Skæri

Til að sýna Kóraninum tilhlýðilega virðingu er tilvalið að búa til stand undir hann. Það er gert með því að setja saman tvær lengjur úr mjög sterkum pappír eða pappa. Lengjurnar þurfa að vera um 5 cm x 20 cm. Klippt er í þær miðjar og þær festar saman þannig að þær myndi bókstafinn x. Bók nemenda er svo lögð ofan í x-ið.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://pvcentre.agava.ru/publ/vneser/pics/koran.jpg>

Mynd af Kóraninum.

<http://www.indiana.edu/~rcapub/v21n1/koran.gif>

Mynd af opnu í Kóraninum.

<http://www.irib.ir/worldservice/melayu/quran/sura.htm>

Mynd af orðinu Kóraninn.

<http://www.falahedarain.org/ALLAH.JPG>

Nafnið Allah á arabísku.

<http://www.gowilder.org.uk/re/Quran/index.html>

Heimasíða bresks barnaskóla sem fjallar um Kóraninn og ber hann saman við Biblíuna. Stuttur fróðleikur fyrir kennara, um það hvernig á að umgangast Kóraninn sem styðjast má við til að fræða nemendur. Ýmsar aðrar hugmyndir að skriflegum verkefnum tengdum þessu viðfangsefni er að finna á síðunni.

<http://www.ummah.org.uk/what-is-islam>

Á þessari síðu er hægt að hlusta á flutning á súrum og versum úr Kóraninum.

Fyrir þá sem vilja fara nánar í Kóraninn með nemendum sínum bendi ég á bókina *Approaching The Quran, The Early Revelations* eftir Michael Sells (sjá heimildaskrá). Í bókinni er fjallað ítarlega um hlutverk og eðli Kóransins fyrir islam og múslima auk þess sem höfundur tekur fyrir valdar súrur og vers úr Kóraninum og fjallar um inntak þeirra. Bókinni fylgir geisladiskur með flutningi á súrum og versum úr Kóraninum. Tilvalið er fyrir skólasöfn að fjárfesta í bókinni til að nemendur fái tækifæri á að hlýða á flutning úr Kóraninum.

4. MÚHAMEÐ BOÐAR NÝJA TRÚ

Til umfjöllunar

Fyrir daga Múhameðs mátu arabar fólk út frá fjölskyldutengslum og fólk fylgdi fordæmi forfeðra sinna. Múhameð vildi að fólk fylgdi fordæmi Guðs, ekki manna. Hvernig er þetta í okkar samfélagi? Hvaða fyrirmyndum fylgjum við og á hvaða forsendum metum við hvert annað?

Berið saman annars vegar hvernig fólk tók Múhameð og boðun hans um Guð og samband mannsins við Guð og svo hins vegar hvernig fólk tók Jesú og boðun hans um Guð og samband mannsins við Guð. Sjáið þið eitthvað sameiginlegt?

Fróðleikur

Nöfn Guðs

Allah er arabískt heiti yfir Guð. Í Kóraninum má finna mörg önnur heiti sem múslimar nota yfir Guð og tjáir hvert og eitt þessara nafna eiginleika guðdómsins. „Maðurinn getur haft brot af hverjum eiginleika en Guð einn getur haft þá alla, fullkomlega og algjörlega.

Tvö nöfn eru þó talin mikilvægust og þau eru: al-Rahman (hinn vorkunnsami) og al-Rahim (hinn miskunnsami). Bæði nöfnin koma fyrir í ákallinu sem minnst var á í 3. kafla og nefnist Basmala.

Eðli guðdómsins

Í islam er að finna fimm kennisetningar um eðli guðdómsins. Hin fyrsta er eining guðdómsins, að Guð er fullkomin eining og frá honum eru allir hlutir komnir. Önnur kennisetningin er trúin á lífverur tengdar Guði. Hér er átt við engla og þær verur sem nefnast jinn (andi). Þessar verur vinna verk fyrir Guð og má nefna engilinn Gabríel sem gegnir stóru hlutverki í opinberun Múhameðs. Þriðja kennisetningin er trúin á spámennina og það sem þeir boða mannkyninu, orð Guðs, sem finna má í Tóra Móses og guðspjöllunum um líf Jesú rétt eins og Kóraninum. Fjórða kennisetningin er trúin á dómsdag eða síðustu daga heimsins þar sem sköpun Guðs snýr til baka til upphafsins og Guð kemur að dæma mennina. Hver og einn er metinn af verkum sínum og hvernig hann hlýddi boðum spámannanna sem Guð sendi mannkyninu til að leiða það á réttan veg. Síðasta kennisetningin er trúin á forlög.

Sögukorn

Köllun Múhameðs

Þegar Múhameð hafði heyrt orð Gabríels erkiengils var hann viss um að hann myndi aldrei gleyma þeim. Hann var þó svo hræddur að hann gat ekki endurtekið orð Gabríels fyrr en engillinn hafði ávarpað hann þrisvar. Múhameð fannst Gabríel svo stór að hann

hlyti að fylla upp í himininn. Eftir opinberunina hljóp Múhameð skelfingu lostinn heim til konu sinnar, Khadiju. Khadija tók utan um Múhameð, vafði hann inn í teppi og reyndi að sefa hann. Þegar Múhameð hafði sagt henni hvað gerst hafði í hellinum vissi Khadija að frásögn hans væri mikilvæg en hún vissi samt ekki hvað hún þýddi. Þess vegna ákvað hún að heimsækja frænda sinn sem hét Waraqa. Waraqa var kristinn maður og þótti vitur. Hann sagði Khadiju að skilaboð Gabríels erkiengils væru þau sömu og hefðu opinberast Móse og Guð hefði útnefnt Múhameð sem spámann fólksins. „Farðu og segðu Múhameð að vera glaður,“ sagði hann við Khadiju að skilnaði. Seinna rakst Múhameð á Waraqa þegar hann var í Kaaba og þá varaði Waraqa hann við og sagði: „Enginn maður hefur flutt orð Guðs án þess að vera andmælt. Þú munt verða kallaður lygari og þeir munu ofsækja þig. Ef ég lifi svo lengi þá mun ég hjálpa þér eins vel og ég get.“ Waraqa hafði rétt fyrir sér því Múhameð var ofsóttur af valdhöfum ættbálkasamfélagsins um langan tíma.

Kennsluhugmynd

Hin mörgu nöfn Guðs

Efni

- Stór karton í lit (t.d. A4)
- Lítil karton í öðrum lit
- Svartir tússpennar, t.d. Calligraphy nr. 10 með tveimur misbreiðum oddum (2.0 og 3.5)
- Lím
- Kennaratyggjó
- Blaðskeri

Æskilegt er að kennarinn hafi aðgang að tölvum þannig að nemendur geti skoðað á Netinu nöfn Guðs. Vefslóðir má finna í lok kaflans. Þar sem síðurnar eru flestar á ensku er tilvalið að láta nemendur þýða nöfn Guðs úr ensku yfir á íslensku með aðstoð orðabóka og ræða um leið hvað felst í þeim eiginleika sem hvert nafn stendur fyrir. Nemendur geta haldið nöfnunum til haga með því að skrá þau jafnóðum í Kóraninn sinn.

Ef kennarinn hefur ekki aðgang að tölvum fyrir nemendur getur hann verið búinn að prenta út síður með nöfnum Guðs á arabísku sem og ensku. Arabískt letur er þó það mikið listaverk að útprentunin mundi njóta sín mun betur ef hún væri í lit.

Litlu kartonin eru skorin niður í ferhyrninga. Fjöldi ferhyrninganna þarf að vera 99 líkt og fjöldi nafna Guðs. Hæfileg stærð á ferhyrningum er 4 cm á breidd og 7 cm á lengd. Þannig má ná um 21 ferhyrningi úr hverju kartoni. Ferhyrningunum er síðan skipt á milli nemenda sem nota tússpenna til að skrifa á þá nöfn Guðs með arabísku lettri. Þegar öll nöfnin 99 hafa verið skrifuð á ferhyrningana er þeim raðað á eitt stórt karton í jafnlangar raðir (t.d. 11 x 9 eða 3 x 33). Hefð er fyrir slíkri uppsetningu í islam.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://www.arthafez.com/index.htm>

Myndir af rithætti hinna 99 nafna Guðs ásamt fróðleik um hvert og eitt nafn.

http://en.wikipedia.org/wiki/Ninety-nine_names_of_Allah

Listi yfir hin 99 nöfn Guðs ásamt skýringum og einni mynd af rithætti nafnsins. Frá þessari síðu má finna fjölmargar tengingar yfir í annan fróðleik um islam.

<http://www.geocities.com/Heartland/Fields/4963>

Vefsíða fyrir börn. Á síðunni má heyra Bismillah, í nafni Guðs, flutt á arabísku. Múslimar fara með Bismillah áður en þeir borða og drekka, ganga til náða, framkvæma wudu hreinsunarathöfnina, læra, fara í bíl, setjast á hjól og svo mætti lengi telja.

http://www.webzinemaker.com/admi/m9/page.php3?num_web=14656&rubr=3&id=185604

Frönsk/ensk síða þar sem múslimar telja sig geta greint nafnið Allah koma fyrir í náttúrunni. Fjölmargar áhugaverðar myndir til að sýna nemendum.

<http://playandlearn.org/reader.asp?Type=Alphabets&fn=101>

Síða þar sem hægt er að hlusta á arabíska stafi borna fram.

5. ÁRÁSIR Á MÚHAMED OG FYLGJENDUR HANS

Til umfjöllunar

Valdhafarnir notuðu ýmis brögð til að þagga niður í múslimum, s.s. hótanir, mútur, rógburð, pyntingar og útskúfun. Hvers vegna haldið þið að ekkert af þessu hafi dugað? Hvers vegna ætli valdhafarnir hafi lagt svona mikla áherslu á að þagga niður í Múhamed?

Konur í islam hylja gjarnan hár sitt og sumar hylja einnig andlit sitt. Hvaða siði og venjur í klæðaburði tengjum við trúarbrögðum? Hvað sjáum við á fólki sem við getum tengt beint við trúarbrögð sem það aðhyllist?

Fróðleikur

Fatnaður

Ólíkt því sem stundum er haldið fram er enginn klæðnaður einkennandi fyrir múslima. Múslimar, líkt og hverjir aðrir óháð trúarbrögðum, klæðast allt frá kuflum til nútímalegri klæðnaðar og er klæðnaðurinn meira tengdur venjum samfélagsins en nokkru öðru. Samkvæmt Kóraninum eiga konur og menn þó að klæðast hæversklega, þ.e. fatnaður á ekki að sýna of mikið af líkamanum. Sérstakur fatnaður er gjarnan notaður við hátíðleg tækifæri. Þegar múslimar fara í pílgrímsferðina til Mekku eiga þeir að klæðast hvítum kuflum til að undirstrika að allir séu jafnir, ríkir sem fátækir.

Í sumum samfélögum múslima er það hefð að hylja hár kvenna og jafnvel andlit. Hefðin rekur upphaf sitt til eiginkvenna spámannsins sem tóku upp þennan sið til að aðgreina sig vegna stöðu sinnar í samfélaginu. Aðrar konur vildu ekki vera minni og kröfðust þess að fá líka að dylja andlit sitt. Slæðan var því upprunalega tákn valds og áhrifa en ekki kúgunar eins og margir vilja halda fram í dag.

Einnig þurftu Arabar, karlar jafnt sem konur, að hylja andlit sitt þegar þeir fóru um eyðimerkur svo vindurinn feykti ekki sandi í augu þeirra. Nú er þessi siður mjög umtalaður á Vesturlöndum en gagnstætt því sem margir halda er ekki kvöð um það í Kóraninum að konur hylji andlit sitt. Hins vegar er lagt til að konur hylji hár sitt en slík tilmæli er líka finna í Biblíunni (t.d. í 1Kor. 11:1-16) og nunnur halda t.d. í þann sið. Þegar andlitið er hulið þá er það aðeins á almannafæri. Hulan er tekin niður á heimilinu. Tilgangurinn er ekki bara að halda í hefðir heldur vill konan vill láta meta sig af eigin verðleikum en ekki útliti. Árið 2005 var hulan aðeins bundin í landslög í tveimur löndum, Íran og Sádi-Arabíu, en í öðrum löndum kjósa sumar múslimakonur að bera hana. Árið 2004 voru miklar umræður í nokkrum Evrópulöndum hvort leyfa ætti konum að bera slæðu og sums staðar gengið svo langt að leggja til bann við að bera hana sem og trúarleg tákn opinberlega, s.s. í ríkisskólum í Frakklandi (Morgunblaðið, 2005). Bannið þótti m.a. vera árás á múslimskar konur sem sumar hverjar telja slæðuna vera hluta af sjálfsmynd sinni. Þrátt fyrir hávæð mótæmi í Frakklandi um að slæðubannið bryti í bága við lög um tjáningar- og trúfrelsi hafa, á því rúmlega ári sem bannið hefur gilt, aðeins 48 konur sótt um undanþágu til að bera slæðuna (Fréttablaðið, 2005). Í framhaldi af þessu má velja því fyrir sér hvort það sé meiri kúgun fólgin í því að neyða einhverja til að bera slæðu eða banna þeim það?

Sögukorn

Árásir á Múhameð

Þrátt fyrir ofsóknir hélt Múhameð áfram að boða orð Guðs. Eitt sinn þegar hann var staddur í Mekku létu andstæðingar hans setja verði við öll hlið borgarinnar sem áttu að vara íbúa og gesti við Múhameð og boðun hans. Skáld sem kom til borgarinnar til að heimsækja Kaaba var svo ákveðinn í að heyra ekki orð Múhameðs að hann tróð bómull í eyrun á sér. En þegar hann kom að Kaaba og sá Múhameð leið honum kjánalega yfir hegðun sinni og tók bómullina úr eyrunum. „Guð blessi sálu mína,” sagði hann. „Hér stend ég, vitur maður og skáld, sem á að vita muninn á réttu og röngu, svo hvað hindrar mig í að hlusta á manninn og dæma það sem hann segir? Ef það er gott skal ég játast því en ef það er slæmt mun ég hafna því.“

Maðurinn fór því og elti Múhameð sem útskýrði trúna fyrir honum og flutti honum orð Guðs. Eftir að hafa hlustað á Múhameð hrópaði skáldið upp yfir sig:

„Í nafni Guðs! Ég hef aldrei heyrt neitt sem er eins gott og réttlátt.“

Eftir að skáldið kom heim til sín aftur tók hann ekki aðeins sjálfur trú heldur sneri um 70 öðrum fjölskyldum í ættbálki sínum til islamstrúar.

Kennsluhugmynd

Samfélag múslima

Kennsluhugmyndin gengur út á það að nemendur vinni saman í litlum hópum og kynni sér land eða samfélag í heiminum þar sem islam er ríkjandi trú. Hópurinn safnar fróðleik um samfélagið eða landið með því að fara á bókasafnið og í tölvur. Fróðleiknum heldur hópurinn til haga og nýtir sér meðan á verkefninu stendur.

Þegar hver hópur hefur náð sér í grunnupplýsingar um landið sitt byrjar hann á því að afmarka sér svæði í stofunni og búa til ýmsa hluti að eigin vali sem einkenna landið s.s. gróður, fjöll og þjóðfána. Hvetjið nemendur til að skoða vel þjóðfána þess lands sem þeir völdu. Líkt og krossmarkið er þekkt í þjóðfáninum margra landa þar sem kristin trú er í meirihluta þá má sjá fimm arma stjörnu, grænan lit og jafnvel orð úr Kóraninum á mörgum þjóðfáninum landa þar sem islamstrú er ríkjandi. Hálfmáninn og fimm arma stjarna eru tákn fyrir islam líkt og krossinn er tákn fyrir kristni og sexarma stjarna (Davíðsstjarnan) er tákn fyrir gyðinga. Græni liturinn er litur Múhameðs (tákn gróðurs sem er andstæðan við eyðimörk Arabíuskagans þar sem Múhameð bjó). Græni liturinn er t.d. aðalliturinn í fána Sádi-Arabíu og á þjóðfána Íraks má sjá á arabísku skráð „Guð er mestur.“

Samfélagið – landslagið

Efni

- Maskínupappír
- Kanilsykur
- Veggfóðurslím
- Málning
- Penslar

Maskínupappír er klipptur niður þannig að stærð hans sé u.þ.b. 1,5 x 1,5 m. Þetta er vissulega stórt en á að vera undir múslimafjölskyldu og mosku (sjá verkefni í næsta kafla). Þegar nemendur hafa komið sér saman um landslagið mála þeir það á maskínupappírinn. Nauðsynlegt er að ræða með nemendum hvað á að fara á pappírinn, þ.e. fjölskyldan, moskan og jafnvel fylgihlutir, og láta þá skipuleggja landslagið áður en þeir hefjast handa, t.d. með því að rissa upp einfalda mynd af því til glöggvunar.

Í sumum múslimasamfélögum eru hiti og þurrkar ráðandi og því oft að finna mikla sandauðn í löndum þeirra. Ef nemendur kjósa að hafa sandauðn í sínu landslagi má þekja svæði á „landinu“ með lími og strá kanilsykri yfir. Þannig verður yfirborðið hrjúft og líkist þeim ljósa sandi sem finna má í eyðimörkum. Þetta setur skemmtilegan svip á verkið. Þeir sem kjósa að gera nútímalegra borgarsamfélag geta málað götur og annað umhverfi á sinn bakrunn. Samfélagið eða öllu heldur landslagið þarf að liggja en ekki hanga á vegg á þessu vinnslustigi. Því er nauðsynlegt að hafa það á góðum stað í stofunni, annaðhvort á gólfinu eða sem betra er, leggja það ofan á borð.

Manneskjurnar

Efni

- Flöskur af ýmsum stærðum og gerðum, t.d. undan jógúrt, gosi og sósum (eða harður pappi í dúkkulísugerð)
- Efnisbútar
- Garn
- Sandur
- Bómull
- Frauðplastkúlur (má sleppa)
- Dagblöð
- Veggfóðurslím
- Blúndur, borðar og efnisbútar
- Glært lakk
- Málning

Nauðsynlegt er að ræða vandlega um klæðaburð múslima áður en þessi vinna hefst og jafnvel vera búinn að sýna nemendum myndir af múslimum í mismunandi klæðnaði og hafa rætt um hlutverk klæðnaðarins. Fordast ber alhæfingar þannig að nemendur haldi ekki að allir múslimar gangi í kuflum og allar konur hylji hár sitt eða andlit.

Verkefnið gengur út á að hanna brúður úr flöskunum (sjá efnislista) sem eiga að vera múslimar. Nauðsynlegt er að sumar þeirra séu í klæðnaði sem við tengjum við trúarbrögð þeirra svo fróðleikurinn um trúarlegan klæðnað verði áþreifanlegur. Hér er átt við að ef nemendur ætla að gera múslima sem eru á leið í pílgrímsferð þá geta þeir fundið upplýsingar um hvernig klæðnaður er viðhafður við slík tækifæri. Einnig geta þeir skoðað samfélagshefðir og haft klæðnaðinn eins og er algengt í því landi sem manneskjan kemur frá. Þá er klæðnaður ekki endilega bundinn trú heldur samfélagsvenjum. Í bókum eins og *Islam úr Eyewitness* bókaflokknum og *Children just like me* og *Children just like me, Celebrations* frá UNESCO er að finna handhægan fróðleik og myndir um klæðnað og ýmislegt sem tengist trúarbrögðum og lífi fólks (Sjá nánari upplýsingar um bækurnar í heimildaskrá).

Nemendur vinna áfram saman í hópum og eiga að búa til fjölskyldu. Þeir skipta með sér að gera einstaklinga í fjölskyldunni. Hér er tilvalið að ræða við nemendur um mismunandi fjölskyldugerðir en fjölskyldur hjá múslimum eru gjarnan stærri en kjarnafjölskyldan á Íslandi. Fjölskyldan er mikilvæg eining hjá múslimum og takmarkast ekki við föður, móður og börn, heldur búa önnur skyldmennir oft hjá fjölskyldunni, eins og t.d. amman og afinn, sem njóta jafnframt mikillar virðingar vegna visku og reynslu sem eldri kynslóðin býr yfir.

Nemendur reyna að lifa sig inn í líf fjölskyldunnar. Þeir búa til sögu um hana þar sem fram kemur hvað fjölskyldumeðlimir heita, hvar þeir búa, hvað þeir eru gamlir, við hvað þeir vinna, hver áhugamál þeirra eru o.s.frv. Sögurnar um fjölskylduna má hengja til hliðar við landsvæðið.

Aðferð við brúðugerð

Flöskurnar (sjá efnislista framar í kaflanum) eru skolaðar og settur sandur í þær til að gera þær þyngri og stöðugri. Dagblöð eru rifin niður og límd utan á flöskuna með veggfóðurslími. Nokkur lög af dagblaðapappír eru sett utan á flöskuna og mótuð þannig að flaskan verði í laginu eins og mannlíkami. Hægt er að velja um að gera höfuðið úr frauplast eða dagblöðum. Ef fyrri kosturinn er valinn þá þarf að fylla yfir op flöskunnar með dagblöðum. Frauðplastkúlan er svo fest með því að stinga öðrum endanum á tannstöngli í kúluna og hinum í dagblöðin í flöskuopinunni. Ef síðari kosturinn er valinn eru dagblöð krumpuð saman þannig að þau séu kúlulaga. Kúlan er síðan fest á flöskuopið með því að leggja yfir hana dagblaðabúta sem límdir eru niður eftir flöskuhálsinum með veggfóðurslími. Svo þarf brúðan að fá að þorna áður en hún er máluð.

Hægt er að mála andlitið og teikna það svo með tússlitum þegar málningin hefur þornað. Hár og jafnvel skegg er fest á brúðuna. Nota má garnafganga, bómull eða lopa til að hafa í hár. Til að brúðan endist betur er gott að lakka yfir málaða fleti með glæru lakki. Því má þó alveg sleppa ef vönduð málning hefur verið notuð. Að síðustu eru föt sett á brúðuna. Til þess má nota efnisbúta, blúndur og annað sem til fellur.

Fljótlegri aðferð við að búa fólkið til er að láta nemendur búa til dúkkulísur, þ.e. klippa út manneskjur úr hörðum pappír og láta þá gera föt, hár og annað á sams konar hátt og í brúðugerðinni. Ördugra getur þó reynst að láta dúkkulísurnar standa á landsvæðinu sem nemendur hafa gert.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://website.lineone.net/~jlancs/clothes.htm>

Hér er að finna myndir af fötum sem tengjast trúnni og hefðum hennar ásamt útskýringum.

<http://visindavefur.hi.is/svar.asp?id=1980>

Síða á *Visindavefnum* þar sem svarað er spurningunni: „Hvers vegna eru konur í islam svona kúgaðar í klæðaburði og hversdagslífi?“

<http://www.islamicity.com/Culture/Names/default.htm>

Heimasíða með arabískum drengjanöfnum ásamt merkingu þeirra. Líkt og í kristni (sbr. Kristján, Kristín, María, Jóhannes o.fl. nöfn) hafa sum nöfn múslima beina skírskotun í trúna eða sögu trúarinnar og því við hæfi að nemendur hafi það í huga þegar þeir nefna fólk í fjölskyldunni sinni. Sem dæmi um drengjanöfn á síðunni má nefna: Haashim (örlæti), Hussain (fallegur), Ibraheem (nafn spámannsins Abrahams), Mustafa (hinn útvaldi) og Sayid (meistari). Ef smellt er á orðið female (kvenkyn) efst á síðunni kemur upp samskonar síða með stúlknanöfnum. Sem dæmi um stúlknanöfn má nefna: Aida (sú sem snýr aftur), Fareeda (einstök), Iman (trú) og Malak (engill).

<http://islam.about.com/library/weekly/aa060401a.htm>

Vefsíða um hálfmánann og hver sagan er á bak við þetta umdeilda tákn islams.

6. FLÓTTINN TIL MEDÍNU

Til umfjöllunar

Múslimar miða tímatal sitt við flóttann frá Mekku árið 622. Hvers vegna haldið þið að þessi atburður sé svona mikilvægur? Við hvaða atburð miða kristnir menn tímatal sitt? Hvers vegna ætli mennirnir hafi ekki leitað í hellinum þar sem Múhameð og Abu Bakr földu sig? Hvernig má skýra það hversu fljótt dúfan og kóngulóin höfðu komið sér fyrir í hellisopinun? Leyfið nemendum að reikna út hvaða ár er núna skv. tímatali múslima.

Fróðleikur

Líkt og kristnir menn sækja kirkju á sunnudögum fara múslimar í moskuna á föstudögum til föstudagsbæna, salat al-juma´a. Föstudagsbænir eru leiddar af imam. Svipaður þessu er hvíldardagur gyðinga en hann er frá sólsetri á föstudegi til sólseturs á laugardegi. Í mörgum löndum þar sem islam er ríkistrú eru föstudagar opinberir frídagar líkt og sunnudagar þar sem kristni er ríkistrú.

Eins og fram kemur í kaflanum í kennslubók kom Múhameð til baka úr næturför sinni með fyrirmæli um að múslimar skyldu biðja fimm sinnum á dag. Þessar bænir heita:

1. Fajr, bænin sem beðin er í dögum.
2. Zuhr, skömmu eftir hádegi.
3. Asr, síðdegis.
4. Maghrib, skömmu eftir sólsetur.
5. Isha, áður en gengið er til náða.

Áður en múslimar biðja reyna þeir að undirbúa slíka stund með því að hreinsa hugann af truflandi hugsunum og komast í rennandi vatn til að framkvæma táknræna hreinsunarathöfn, þ.e. þvo hendur sínar. Þegar múslimar biðja til Guðs viðhafa þeir ákveðnar bæna-
stillingar sem eru táknrænar (sjá nánar í 9. kafla). Allar reglur um bænir og tilbeiðslu eiga jafnt við karla sem konur.

Sögukorn

Múhameð og börn

Múhameð var mjög hrifinn af börnum og eignaðist sjálfur mörg börn. Algengt var að börn þyrptust að honum þegar hann var á gangi og hann tæki þau upp, faðmaði þau og kyssti. Börnin leiddu Múhameð oft til fundar við fullorðna og þegar hann kom úr ferðum hlupu þau á móti honum til að fylgja honum inn í borgina. Ef það kom fyrir að Múhameð heyrði barnsgrát meðan hann leiddi föstudagsbænina reyndi hann að ljúka bænastundinni sem fyrst svo hægt væri að hugga barnið. Hann gat ekki afborið að hugsa til þess hvernig móður grátandi barns liði ef hún kæmist ekki til að hugga það.

Kennsluhugmynd

Sögurnar af draumi Múhameðs og flóttanum til Medínu eru mjög myndrænar frásagnir. Þess vegna er tilvalið að vinna myndrænt með báðar sögurnar.

Sagan af draumi Múhameðs er örlítið stytt í þeirri útgáfu sem hún birtist í kennslubókinni. Í raun þurfti Múhameð að fara nokkrar ferðir upp til himna til að fá skyldubænum múslima fækkað. Í hvert skipti sem hann var á leið niður til jarðar á baki kynjaskepnunnar hittu hann Móse sem rak hann upp aftur til að fá bænunum fækkað enn frekar. Móse taldi að fólkið væri of veikgeðja til að biðja eins oft sem Guð mælti fyrir um (50 sinnum í byrjun). Guð fækkaði bænunum um fimm í hverri bónför Múhameðs til himna en þegar Múhameð hafði komið þeim niður í fimm neitaði hann að fara enn einu sinni til Guðs þrátt fyrir að Móse hvetti hann til þess. Þessi saga fangar athygli nemenda vel. Tilvalið er að láta nemendur teikna myndasögu um draum Múhameðs í Kóraninn sinn. Önnur hugmynd er að láta nemendur gera himnana sjö sem Múhameð sá á leið sinni til fundar við Guð.

Listi yfir himnana sjö

Á leið sinni að krónu Guðs sá Múhameð spámenn ríkja yfir hverjum himni. Adam var yfir hinum fyrsta, Jesús og Jóhannes skírari yfir öðrum himni, Jósef yfir hinum þriðja, Enok yfir þeim fjórða, Aaron og Móse yfir fimmta og sjötta og að lokum Abraham yfir þeim sjöunda.

Flóttinn – hellirinn

Sagan um flótta Múhameðs til Medínu minnir á kraftaverkasögu um leið og hún ber keim ævintýris. Nemendur gera klippimynd af hellismunnanum og nota svart karton til að tákna bergið, hvítt blað til að klippa dúfuna út og garn eða girni til að gera vefinn úr.

Efni

- Rauðir pípuhreinsarar
- Stórt svart karton
- Afgangar af svörtum kartonum
- Skæri
- Augu
- Lím (helst límbyssu)
- Girni
- Naglar
- Hamar
- Spýtur
- Bómull
- Hvítt karton
- Svört málning
- Penslar
- Kennaratyggjó

Verkefnið er þess eðlis að betra er ef nemendur hjálpast að og vinna saman tveir og tveir.

Hellirinn og vefurinn

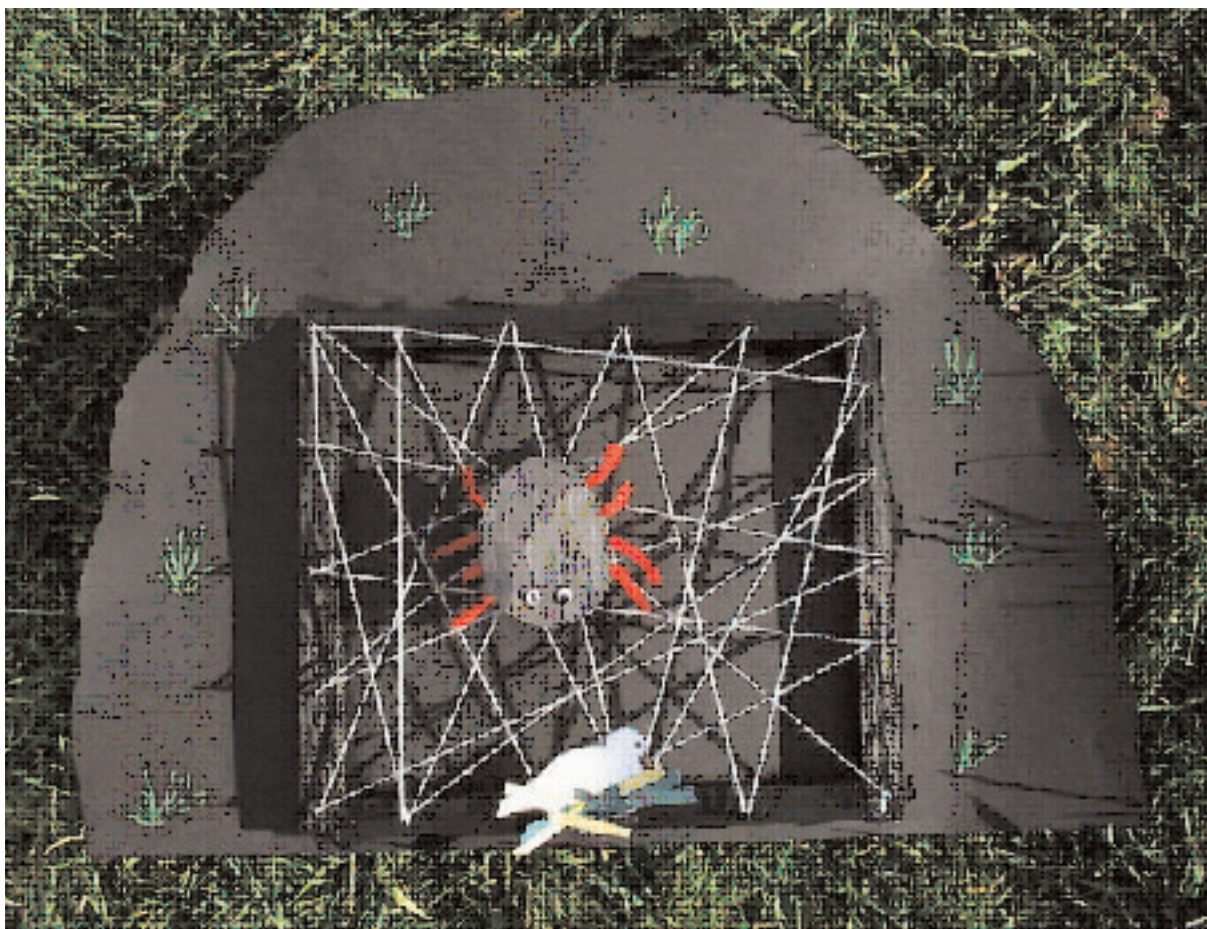
Stórt svart karton táknar hellismunnann. Svo hellirinn verði ekki ferhyrningslaga má klippa kartonið til. Innan á það eru límdar spýtur þannig að þær myndi ramma. Spýturnar afmarka hellismunnann. Til að þær verði ekki áberandi er hægt að mála þær svartar. Á spýturnar þarf að negla nokkra nagla, einn í hvert horn og a.m.k. 2–3 á hverja hlið. Á milli naglanna er girnið þrætt þannig að útkoman minnir á köngulóarvef. Þetta er gert með því að binda girnið við fyrsta naglann og snúa því um hvern nagla þvers og kruss yfir rammann. Til að festa vefinn er girnið bundið við síðasta naglann.

Köngulóin

Köngulóin er gerð úr afgangspappír, helst svörtum. Pappírinn er klipptur þannig að hann sé sporöskjulaga. Gerið tvö eintök, annað fyrir efri hluta búksins og hinn fyrir neðri hlutann. Gott er að miða stærð köngulóarinnar við lófann á nemendum. Rauðu pípuhreinsararnir eru fætur hennar. Þeir eru lagðir á milli sporöskjulaga hlutanna þannig að fæturnir standa út úr búknunum. Tvö augu eru límd ofan á búkinn (einnig má mála augun eða teikna þau með klessulitum). Pípuhreinsararnir eru sveigðir til þannig að hægt sé að festa köngulóna í vefinn.

Dúfan

Dúfan er klippt út úr hvítum pappír og á hana teiknað auga (eða límt). Neðst á dúfuna er sett lím og ofan í það fest gras þannig að það verði eins og hreiður. Dúfan er límd neðst á rammann utan um hellinn.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://www.moonwise.co.uk/dateconv.html>

Á þessari síðu er hægt að finna út hvaða mánuður er samkvæmt vestrænu dagatali, tunglári og sex öðrum gerðum af dagatölum.

http://www.support4learning.org.uk/reference/religious_calendars.htm

Vefsíða með mörgum slóðum að ýmsum gerðum af dagatölum yfir hátíðisdaga í trúarbrögðum.

<http://www.merseycare.nhs.uk/pdf/religious%20calendar.pdf>

Vefslóð þar sem finna má dagatal allra trúarbragða með útskýringum fyrir hverja hátíð.

<http://www.bbc.co.uk/religion/religions/islam/holydays/index.shtml>

Vefur BBC um hátíðir í islam. Ef smellt er á nafn hátíðar kemur upp frekari fróðleikur og myndir.

<http://prayer.al-islam.com/helpconv.asp?l=eng>

Vefslóð þar sem hægt er að slá inn dagsetningu og fá dag, mánuð og ár samkvæmt tímatali múslima. Á síðunni er einnig fróðleikur um tunglárið og listi yfir mánuði þess og helstu hátíðir.

<http://www.submission.org/ramadan/>

Vefslóð þar sem segir hvenær ramadan mánuður er samkvæmt vestrænu tímatali.

<http://website.lineone.net/~jlanes/hajj.htm>

Heimasíða um pílgrímsferðina. Hér segir frá því hvað múslimar aðhafast í pílgrímsferðinni. Á vefslóðinni má finna myndir og tvær stuttar frásagnir múslima sem hafa farið í pílgrímsferðina.

<http://website.lineone.net/~jlanes/festival.htm>

Hér að finna fróðleik um helstu hátíðir múslima. Einnig söguna af því þegar Múhameð ætlaði að fórna Ísmael sem er gott dæmi um tengsl trúarbragðanna þriggja, islam, kristni og gyðingdóms.

<http://www.gowilder.org.uk/re/fivepillars/index.html>

Heimasíða með myndum, fróðleik og umræðuspurningum um stoðirnar fimm.

<http://www.hitchams.suffolk.sch.uk/mosque/default.htm>

Heimasíða með fróðleik um islam, moskuna og það sem þar fer fram, bænir og fræðslu. Fróðleikur um líf múslima. Vefur með mörgum atriðum og ríkulega myndskreyttur.

7. MÚHAMED KEMUR TIL MEDÍNU

Til umfjöllunar

Borgin Jerúsalem er ein af helgustu borgum sem tengjast islam. Borgin hefur reyndar stundum verið nefnd borg trúarbragða þar sem hún er mjög mikilvæg fyrir þrennskonar trúarbrögð. Hvaða trúarbrögð eru það? Geturðu nefnt einhverja helga staði eða byggingar sem eru þar og tengjast þessum trúarbrögðum?

Fróðleikur

Moskan

Moskan er ekki einungis bænahús múslima. Þangað koma múslimar til að læra í Kóraninum. Í sumum löndum, eins og t.d. Bretlandi, fara börn múslima í moskuna einu sinni í viku til að læra í Kóraninum.

Moskan er venjulega íburðarmikil bygging. Í stað helgimynda hefur þróast mikil skrautlist og margar moskur eru því mikil listaverk að sjá. Þegar bænastund í moskunni byrjar er kallað til bæna. Sá sem gerir það er *muezzin* eða kallarinn. Áður fyrr stóð hann uppi í turni moskunnar og kallaði með gjallarhorni en í dag er notast við hátalara. Sá sem leiðir bænastund í moskunni er nefndur *imam* og sá sem predikar við föstudagsbænir er nefndur *khatib*. Bænastund í moskunni er fimm sinnum á dag en ef múslimar komast ekki í moskuna biðjast þeir gjarnan fyrir á sérstökum bænamottum. Nánar verður sagt frá því í næsta kafla.

Margar moskur eru með stór hvolfþök (dome). Hvolfþökunum er ætlað að magna upp hljóm og auka skilninginn á rúmi og óendanleika Guðs. *Minaret*, bænaturinn, var upphaflega byggður til að gefa *muezzin*, kallarannum, stað þar sem köll hans bærust sem víðast.

Múslimar fara aldrei á skónum inn í sjálfa moskuna heldur skilja þá eftir fyrir utan eða í sérstökum skógrindum. Þetta gera þeir af virðingu við staðinn, moskuna, sem helguð er Guði. Hið sama gera þeir þegar þeir biðjast fyrir á bænamottum sem gegna hlutverki ferðamosku.

Inni í moskunni er gólfíð venjulega teppalagt, stundum með mörgum litlum bænamottum. Múslimar biðjast fyrir á gólfinu og eina húsgagnið í aðalrými moskunnar er *mimbar*, predikunarstóll, sem stjórnandi bænastundanna notar á föstudögum en þá reyna allir múslimar að komast til bæna í moskunni. Inni í moskunni er að finna útskot sem nefnist *mihrab*. Útskotið vísar í áttina til Mekku en í þá átt snúa múslimar sér þegar þeir biðja. Útlínur *mihrab* er líka að finna á bænamottum múslima.

Táknræn hreinsunarathöfn

Áður en múslimar ganga til bæna í moskunni fer fram táknræn hreinsunarathöfn (*wudu*). Yfirleitt er sérstakt rými í moskunni þar sem athöfnin fer fram. Múslimar þvo hendur sínar þrisvar sinnum. Næst skola þeir munn sinn þrisvar sinnum og svo nef sitt jafn oft. Þá skola þeir andlitið þrisvar sinnum. Næst skola múslimar hendur upp að olnboga. Fyrst

skola þeir hægri höndina þrisvar sinnum og síðan þá vinstri. Eftir það rétta þeir úr blautum höndunum yfir höfuð, eyru og háls. Að lokum þvo þeir hægri fót upp að ökkla þrisvar sinnum og síðan vinstri fót. Þá er hreinsunarathöfninni lokið og þeir ganga inn í aðalrými moskunnar.

Sögukorn

Moska spámannsins

Einu sinni kom Múhameð spámaður til Medínu eftir langt ferðalag. Hann kom ríðandi inn í borgina á úlfalda sínum. Allir íbúarnir voru ánægðir að sjá hann aftur. Þeir þustu út úr húsum sínum til að heilsa honum og allir vildu vera hjá honum. Spámaðurinn sagði fólkinu að hann ætlaði að byggja mosku svo fólkið gæti farið þangað til að biðja til Guðs. Öllum fannst það vera góð hugmynd og allir vildu að slík bygging yrði reist á sínu landi. Spámaðurinn átti erfitt með að gera upp á milli fólksins sem hafði allt reynst honum svo vel. Hann vildi ekki særa neinn svo hann ákvað að láta úlfaldann sinn ráða því hvar moskan yrði reist. Hann sleppti taumnum og úlfaldinn tólti af stað. Hann fór eftir rykugum götum Medínu þar til hann nam staðar við hlöðu sem var notuð til að geyma döðlur. Þar kraup úlfaldinn varlega niður, settist og neitaði að hreyfa sig. Sagan segir að það hafi verið nákvæmlega á þeim bletti sem moska spámannsins í Medínu var reist.

Kennsluhugmynd

Samfélagið – moskan

Nemendur hanna nú mosku til að setja á landsvæðið sitt. Áður en vinnan hefst geta þeir skoðað myndir í bókum eða jafnvel á Netinu af moskum í landinu sem þeir völdu sér. Nemendur finna fróðleik um moskuna, m.a. nafn hennar, aldur og byggingarstíl, og skrifa stuttan texta sem hengdur er til hliðar við moskuna þegar hún hefur verið sett á landsvæðið. Einnig mætti festa textann á bakhlið moskunnar.

Efni

- Kassar (skókassar og stærri kassar)
- Pappahólkar innan úr eldhúsrúllum
- Plastskálar
- Málning, þ.á m. gullmálning eða gylltur úði
- Skálar
- Plastpokar
- Skæri
- Málalalímband
- Veggfóðurslím
- Dagblöð
- Þykkt karton

Hvolfpak moskunnar (dome)

Skál er lögð á hvolf og gegnir hún því hlutverki að móta hvolfpak moskunnar sem nemendur ætla að reisa. Plastpoki er klipptur til (eða matarplast notað í stað pokans) og hann lagður yfir skálina. Ofan á er síðan raðað nokkrum lögum af dagblöðum og veggfóðurslím lagt á milli. Plastpokinn kemur í veg fyrir að dagblöðin límist við skálina. Þetta þarf að þorna yfir nótt. Daginn eftir má svo taka skálina innan úr blöðunum og eftir stendur hvolfpak fyrir moskuna.

Moskan

Hvert nemendapar fær einn kassa sem lagður er á hvolf og á að tákna aðalbyggingu moskunnar. Á moskuna eru klipptar út dyr og gluggar. Hvolfpakið er sett ofan á og fest með lími. Ef nemendur vilja setja þunnt lag af dagblöðum ofan á moskuna til að festa hvolfpakið betur þarf að hinkra við meðan sú umferð þornar. Best er þó að setja einungis dagblöð ofan á þakið en ekki hliðarnar, útveggi moskunnar, þar sem gluggarnir og dyrnar eru þar og flókin og tímafrek vinna er að þekja það svo vel sé.

Bænaturinn

Pappahólkar eru límdir saman með málalímbandi til að gera turn (minaret) moskunnar. Turninn er festur utan á moskuna með lími og límbandi. Ef þrír hólkar eru notaðir í turninn má klippa glugga á þann efsta og er það svæðið þar sem kallarinn stendur og kallar til bæna. Ef turninn helst illa utan á moskunni má nota sömu aðferð og við hvolfpakið og setja þunnt lag af dagblaðapappír og veggfóðurslími til að líma turninn við moskuna. Þakið á bænaturinn er klippt út úr þykku kartoni og fest á með lími. Til dæmis er hægt að klippa út hring sem brotinn er saman þannig að hann myndi keilu.

Þar sem dagblöðin og límið þarf að þorna yfir nótt er best að gera hvolfpakið og bænaturinn fyrst því þá sést að hve miklu leyti þarf að þekja kassann dagblöðum. Þegar moskan er orðin þurr má mála hana. Oft eru hvolfpök á moskum gyllt og jafnvel líka þakið á bænaturinum. Ef ekki er til gyllt málning eða gullúði má nota álpappír til að hafa þakið silfrað. Moskuna sjálfa má svo mála og skreyta að vild en slíkar byggingar eru þekktar fyrir fallett munstur.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://website.lineone.net/~jlancs/mosque.htm>

Heimasíða sem inniheldur myndir og texta um það sem fer fram inni í moskunni.

<http://www.bbc.co.uk/religion/religions/islam/features/mosque/index.shtml>

Myndir af moskum víða um heim og fróðleikur með hverri mynd.

<http://website.lineone.net/~jlancs/Islam.htm>

Góður og einfaldur fróðleiksvefur um islam. Hægt er að smella á orð í textanum og skoða betur einstök hugtök og atriði innan trúarinnar, t.d. mosku, Kóraninn, trúarlega hreinsun (wudu), bænaband (tasbe) og hlutverk þess. Ef smellt er á *Adhan* má hlusta á þegar kallað er til bæna. Neðst á síðunni má smella á mosku, mendhi, föt, pílgrímsferðina, hátíðir og brúðkaup.

<http://www.islamicart.com/main/architecture/index.html>

Vefsíða með fróðleik og sýnishornum um byggingarlist í islam. Undir liðnum *Shrines and Palaces* (helgidómar og hallir) er að finna myndir og fróðleik um helstu gullmola islamskrar byggingarlistar, s.s. Taj Mahal, Klettamoskuna í Jerúsalem, Mosku spámannsins og Alhambra höllina í Granada á Spáni.

8. MÚHAMEÐ SNÝR AFTUR TIL MEKKU

Til umfjöllunar

Þið munið líklega eftir því úr kristinfræðinni þegar Móse sá lýð sinn dansa í kringum gullkálfinn og braut sáttmálstöflunnar eða þegar Jesús rak kaupmennina út úr musterinu og velti borðum þeirra um koll. Berið þessa atburði saman við það þegar Múhameð braut skurðgoðin í Mekku. Hvað er líkt?

Eftir lestur á 8. kafla er kjörið tækifæri til að ræða afstöðu nemenda til ólíkra trúarbragða. Hefur afstaða þeirra til islams breyst eftir því sem þeir hafa fræðst um islam og múslima? Ef svo er þá hvernig? Hvað hefur breyst?

Fróðleikur

Þrjár stöður í moskunni

Í moskum eru yfirleitt þrjár stöður eða hlutverk sem menn gegna: *muezzin* (kallarinn sem kallar til fólks til bæna), *imam* (sá sem leiðir bænahald) og *khatib* (sá sem predikar á föstudögum í moskunni). Í dag er rödd kallarans oft spiluð í hátölurum og því sjaldgæft að sjá kallarann sjálfan standa uppi í *minaret* (turni moskunnar) og kalla til bæna. Í islam er *imam* ekki eins og prestur í kristinni trú. *Imam* er sá sem er í forystu fyrir samfélag múslima og er valinn vegna hæfileika sinna sem leiðtogi og vegna þess að hann er vel að sér um islömsk lög, siði og venjur. Hann stjórnar oft athöfnum, eins og brúkaupsvígslum og jarðarförum en aðrir geta þó einnig tekið það að sér.

Helgisiðir í islam

Fæðing

Það fyrsta sem barn á að heyra er bænakallið sem hvíslað er í eyra þess. Í sumum löndum, eins og Indlandi og Pakistan, er hefð fyrir því að raka hár barns og gefa þyngd þess í silfri til fátækra. Öll sveinbörn eru umskorin en það er mjög mismunandi hvenær sú athöfn á sér stað, allt frá 7 dögum eftir fæðingu til 12 ára aldurs.

Hjónaband

Hjónaband, fjölskyldulíf og uppeldi barna er talið vera áform Guðs með manninn. Hjónabandið er samningur milli tveggja einstaklinga og tengir saman fjölskyldur. Hefð er fyrir því í mörgum löndum að foreldrar beri ábyrgð á að velja börnum sínum maka en í Kóraninum segir að ekki megi neyða konu til að gifta sig. Þó hefðin fyrir hlutverki foreldra sé sterk er hún ekki algild og margir múslimar ganga í hjónaband af ást. Algengt er að imam hafi það hlutverk að gefa saman brjúðhjón í moskunni en eins og fram hefur komið er ekki nauðsynlegt að hann sjái um athöfnina og hún fer ekki endilega fram í moskunni.

Andlát og útför

Múslimar trúa því að á dómsdegi muni Guð koma og dæma mennina. Samkvæmt trú þeirra aðstoða þrír spámenn Guð en þeir eru: Móse sem dæmir gyðinga, Jesús sem dæmir kristna menn og Múhameð sem dæmir múslima. Þeir sem hafa fetað veg Guðs eiga vísa

vist í paradís en hinir fara til helvítis. Múslimar trú á því þó að Guð sé réttlátur og miskunnsamur dómari og hann sé tilbúinn að fyrirgefa syndir þeirra sem sannarlega sjá eftir misgjörðum sínum. Islam kennir að lífið sé Guðsgjöf og því ljúki þegar Guð óskar þess. Dauðann á því ekki að hræðast. Múhameð spámaður sagði fylgjendum sínum að síðustu orð sem múslimi ætti að heyra væru trúarjátningin sem hljómar svona í íslenskri þýðingu: Enginn er guð nema Guð og Múhameð er boðberi hans.

Eftir dauðann er líkaminn þvegin. Fyrst andlit, hendur og fætur rétt eins og múslimar gera áður en þeir fara með daglegar bænir. Síðan er líkaminn allur þvegin og hinn látni vafinn inn í einföld, hvít klæði. Hefð er fyrir því að grafa hinn látna eins fljótt og auðið er. Allir múslimar eru meðhöndlaðir á sama veg, hvort sem þeir eru ríkir eða fátækir, því í augum Guðs eru allir menn jafnir.

Ef hægt er að koma því við á útför hins látna að fara fram sama dag og hann deyr. Imam flytur bænir við útförina í moskunnunni og ræðir við syrgjendur. Hann minnir syrgjendur á þá þrjá mikilvægustu hluti sem góður múslimi lætur eftir sig við dauða sinn: Gott for-dæmi fyrir börn, lífsreynslu sem getur gagnast öðrum og auð til að sjá fyrir fjölskyldu sinni. Eftir það er farið með líkkistuna til grafreitsins. Múslimar eru grafnir þannig að andlitið snýr til Mekku. Yfir gröfinni er farið með bænir og vers úr Kóraninum. Gröfin er merkt með einföldum steini.

Sorgarferlið stendur yfirleitt í um 40 daga frá andlátinu. Fyrstu þrjá dagana er ekkert eldað á heimili hins látna. Í staðinn færa vinir fjölskyldunni mat og styðja hana eftir bestu getu í sorginni. Sums staðar er hefð fyrir því að hafa sérstaka máltíð á 7. og 40. degi frá andlátinu. Þá er beðið fyrir hinum látna. Þessi siður er kallaður rawadah og er viðhafður árlega á þeim degi sem viðkomandi lést.

Sögukorn

Spámaðurinn og gamla konan

Múhameð spámaður var vitur og vingjarnlegur maður en í byrjun líkaði ekki öllum við hann. Þessi saga er um manneskju sem var ein af þeim.

Á hverjum degi fór Múhameð í moskuna til að biðja. Á leið sinni þurfti hann að fara í gegnum þorpið og fram hjá sömu húsunum. Í einu þessara húsa bjó gömul kona sem líkaði ekki við spámanninn. Í hvert sinn sem Múhameð gekk hjá dustaði hún ryki úr húsinu sínu yfir hann en Múhameð sagði þá Assalamu Alaikum við gömlu konuna sem merkir, megji friður vera með yður. Gamla konan svaraði honum aldrei. Hún hélt bara áfram að sópa yfir hann ryki þegar hann gekk hjá.

Einn daginn var gamla konan ekki á sínum stað þegar spámaðurinn fór fram hjá húsinu hennar og hann velti því fyrir sér hvað hefði orðið um hana. Hann fór til nágretta hennar til að spyrjast fyrir. Múhameð fékk þær fréttir að hún væri alvarlega veik. Þá fór spámaðurinn yfir til gömlu konunnar og hugsaði um hana á meðan hún var að ná sér. Hann færði henni vatn, eldaði handa henni mat og þreif húsið hennar. Gamla konan ætlaði varla að trúa því að Múhameð sjálfur væri að hugsa um hana. Hún mundi

hvernig hún hafði komið fram við hann þegar hann gekk fram hjá húsinu hennar og að hún hafði aldrei talað við hann. Hún skammaðist sín fyrir framkomu sína og reyndi upp frá þessu að vera sannur og góður múslimi.

Kennsluhugmynd

Samanburður trúarbragða

Það er ekki úr vegi að skoða nánar hve lík trúarbrögðin eru og tengja saman hugtök sem hafa komið fram við hugtök í kristni sem flest börnin þekkja. Þetta getur kennarinn gert með því að gera tvo dálka á flettistöflu, annan fyrir islam og hinn fyrir kristni. Í dálkinn fyrir islam eru sett hugtök sem hafa komið fyrir í kennslubókinni og nemendur hjálpa kennaranum að finna hliðstæð hugtök í kristni til að setja í hinn dálkinn. Ef kennarinn hefur látið gera ættartré eins og lagt var til í 1. kafla getur hann skrifað hugtökin á miða og beðið nemendur að aðstoða sig við að festa hvert hugtak á þá grein trésins sem við á. Hugtök sem hafa komið fyrir eru m.a: islam, múslimi, Allah, Kóraninn, Múhameð, moska, minaret, mihrab, imam, mimbar og al fathia.

Skemmtiegt væri ef kennarinn treysti sér til að finna einnig hliðstæð hugtök í gyðingdómi og bæta því við á þriðju greininna. Það er þó ekki nauðsynlegt þar sem meginilgangurinn er að rifja upp hugtökin í islam og tengja við það sem nemendur þekkja úr kennslu í kristnum fræðum. Ef nemendur hafa unnið verkefnið um að kynna sér samfélag þar sem islam er ríkjandi trú er hægt að fá hópana til að ræða það sem er líkt með múslimum og öðrum mönnum, óháð trú. Er t.d. hægt að komast að niðurstöðu um það hvað mönnum er sameiginlegt ekki síður en það sem greinir þá að?

Tónlist og bókmenntir

Islömsk tónlistarmenning er um margt lík annarri tónlistarmenningu. Í islamskri popptónlist, þjóðlegri eða trúartónlist eru sumir tónlistarmenn vinsælli en aðrir. Í stórum tónlistarverslunum má finna geisladiska með islamskri tónlist. Þar geta nemendur heyrt sungið á arabísku og fengið tilfinningu fyrir tengslum menningar og tónlistar og jafnvel trúar og tónlistar. Nemendur gætu fengið það verkefni að teikna mynd eða skrifa niður (t.d. í Kóraninn sinn) það sem tónlistin kallar fram í huga þeirra þegar þeir hlusta á hana. Einnig er hægt að lesa ævintýri úr Þúsund og einni nótt með arabíska tónlist í bakgrunninn en ævintýrasafnið er dæmi um arfleifið þess menningarsvæðis sem islam rekur uppruna sinn til.

Tilvísanir í frekari heimildir

Dæmi um geisladiska sem henta til að hlusta á með nemendum

The Best of the Early Years með Khaleid. Khaleid er þekktur tónlistarmaður frá Alsír. Á þessum geisladiski er að finna úrval laga hans. Á vefsíðunni <http://www.angelfire.com/al/alyafaei/chebkhaled.html> er að finna upplýsingar um söngvarann og tónlist hans.

deb með Souad Massi. Geisladiskur með einni af gyðjunum í arabíska tónlistarheiminum. Á vefsíðunni <http://www.africanmusiciansprofiles.com/souadm.htm> er að finna upplýsingar um söngkonuna og þaðan er hægt að fara inn á heimasíðu hennar og fleiri tengdar síður.

Beginner's guide to Arabia. Þrír geisladiskar í einum pakka með klassískri tónlist, popptónlist og annarri úrvalstónlist arabaheimsins.

Í Skífunni á Laugaveginum er gott úrval geisladiska með alþjóðlegri sem og trúarlegri tónlist. Ofangreindir geisladiskar fást þar.

9. SÍÐUSTU ÁR MÚHAMEÐS

Til umfjöllunar

Múslimar nota ákveðnar stellingar þegar þeir biðjast fyrir. Þekkið þið dæmi um slíkar tilbeiðslustellingar í öðrum trúarbrögðum? Til dæmis í kristni? Hvers vegna haldið þið að þessar stellingar skipti máli?

Fróðleikur

Bænastöður í islam

Þegar múslimar biðja viðhafa þeir sérstakar hreyfingar. Hver staða hefur ákveðið nafn og merkingu.

1. *Rak'a* – staðið með hendur upp við andlit. Orðin *Allahu Akbar* sem merkja Guð er mestur, eru upphaf bænaathafnarinnar. Lófar snúa fram og svo er farið með fyrstu og aðra súrana, Guð er lofaður.
2. *Ruku* – hendur á hné og höfuð hneigt niður til virðingar við Guð. Síðan er *quiyam*, staða þar sem Guð er lofaður á ný.
3. *Sujud* – kropsið með hendur á gólfi fyrir framan hné og höfuð við gólf. Stellingin táknar auðmýkt múslimans. Músliminn lofar Guð sinn í hljóði.
4. *Julus* – Músliminn situr á hækjum sér með hendur á hnjám, höfuð lítilega hneigt niður. Hér er tími fyrir hljóða og persónulega bæn en einnig er beðið fyrir samfélagi múslima og fyrirgefningu synda.
5. *Salam* (friður) – áfram sama staða en höfuð beygt til vinstri og svo hægri. Orðunum: *Friður sé með yður og Guð er miskunnsamur* er beint til allra á staðnum og annarra sem ekki eru nærstaddir.

Bænaband

Múslimar nota einnig bænaband líkt og kristnir menn og gyðingar. Á bænabandi múslima eru 99 kúlur sem tákna hin 99 nöfn Guðs. Múslimar snerta kúlurnar um leið og þeir biðja til Guðs.

Sögukorn

Orð fátæka mannsins

Eins og fram hefur komið lagði Múhameð áherslu á það að allir menn væru jafnir fyrir Guði. Þessi orð koma fram í Kóraninum og endurspeglast m.a. í helgisiðum múslima í kringum andlát og útför sem og í klæðnaði viðhöfðum í pílgrímsferðinni til Mekku. Sagan hér á eftir greinir frá því hver viðbrögð fátæklings voru við hroka auðmanns og felur í sér viðhorf sem islam kennir um jafnrétti allra manna.

Það var dag einn að fylgjendur Múhameðs fylktust um hann til að hlusta á orð hans um visku og rétta breytni. Skyndilega kom að fátækur maður íklæddur lörfum. Hann ávarpaði samkomuna með orðunum *Salamun Alaikum* (megi friður vera með yður) og fékk sér sæti til að hlýða á Múhameð. Múhameð hafði kennt fylgjendum sínum að allir menn væru jafnir og hver skyldi sitja þar sem hann kysi án þess að hugsa um ólíka stöðu

sessunauta sinna. Nú fór svo að fátæki maðurinn fékk sér sæti við hlið mjög auðugs manns. Ríka manninum féll það ekki og reyndi að hagræða fötum sínum þannig að fátæki maðurinn snerti þau ekki. Múhameð tók eftir þessu og spurði ríka manninn hvort hann væri hræddur við að fátæktin hefði áhrif á hann. „Nei, alls ekki, kæri boðberi Guðs,“ svaraði þá ríki maðurinn. „Ertu þá kannski áhyggjufullur yfir því að hluti auðs þíns gæti færst yfir á fátæka manninn,“ spurði Múhameð. „Nei, alls ekki, kæri boðberi Guðs,“ svaraði ríki maðurinn í annað sinn. „Þú ert þá kannski hræddur um að fötin þín verði skítug ef þau snerta föt fátæka mannsins,“ spurði Múhameð. „Nei, alls ekki, kæri boðberi Guðs,“ svaraði ríki maðurinn enn og aftur. „Hvers vegna reyndir þú þá að toga fötin nær þér,“ spurði Múhameð. „Ég viðurkenni að ég gerði það,“ svaraði ríki maðurinn. „Það var ekki rétt af mér að gera það. Til að bæta fyrir gjörðir mínar vil ég gefa fátæka manninum helming eigna minna svo ég fái fyrirgefningu.“ Um leið og fátæki maðurinn heyrði orð ríka mannsins stóð hann upp og mælti: „Kæri spámaður Guðs, ég get ekki þegið gjöf hans.“ Fólkið sem hafði hlustað á það sem fram fór varð undrandi við orð hans og sumum fannst hann jafnvel kjáni að þiggja ekki gjöfina. En fátæki maðurinn hélt áfram og sagði: „Ég vil ekki þiggja gjöfina því ég óttast að ég geti orðið jafn hrokafullur og ríki maðurinn og komið fram við trúbræður mína á sama hátt og hann kom fram við mig.“

Kennsluhugmynd

Samfélagið – bænamottur

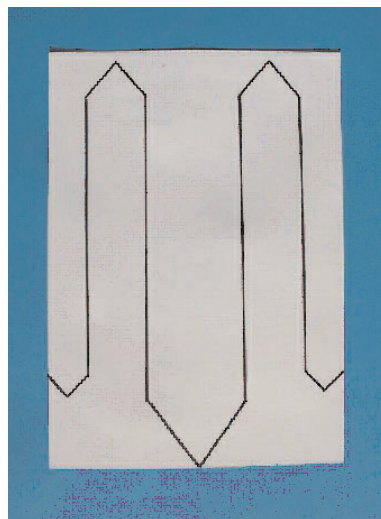
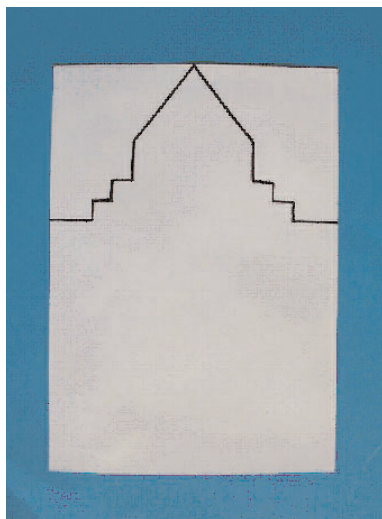
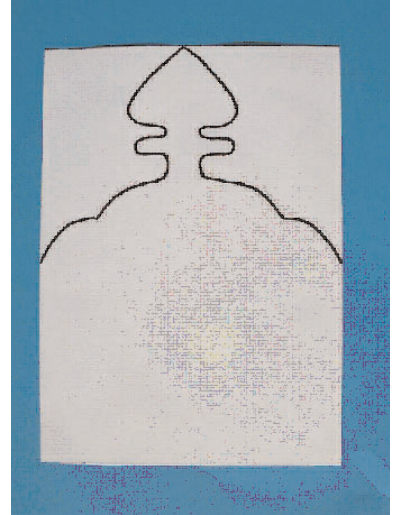
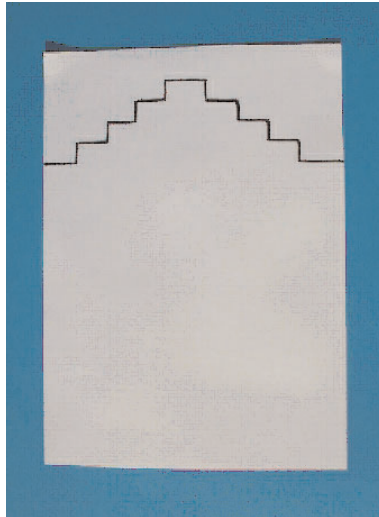
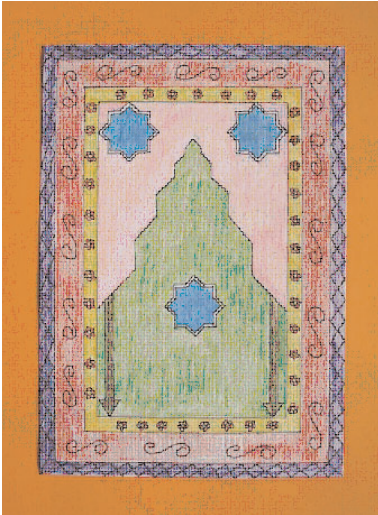
Múslimar biðjast fyrir í moskum og snúa í átt að *mihrab*, útskotinu, sem sýnir áttina til Mekku. Þegar þeir biðjast fyrir annars staðar en í moskunni nota þeir sérstakar bænammottur sem eru táknrænn, afmarkaður staður og hefur ígildi moskunnar. Á bænammottunum er iðulega lag útskotsins og falleg litskrúðug mynstur. Þessar mottur taka múslimar með sér og þær eru því eins konar ferðamoskur. Í moskunum sjálfum er að finna urmúl af slíkum mottum sem þekja gólf moskunnar. Múslimar taka af sér skóna þegar þeir biðjast fyrir á mottunum.

Efni

- Hvít A4 karton
- Reglustikur
- Tússlitir
- Vaxlitir eða trélitir

Hver og einn nemandi gerir eina bænammottu og fær til þess hvítt karton A4 sem afmarkar útlínur bænammottunnar. Á kartonið eru teiknaðir þrjár ferhyrningar hver innan í öðrum og mynda þeir saman þrefaldan ramma mottunnar. Fyrsti ramminn er 1 cm frá brún blaðsins, 2 cm eru í þann næsta og 1 cm í þann þriðja. Innan síðasta rammans er ferhyrningur þar sem nemendur móta útlínur útskotsins og skreyta síðan bænammottuna, ramma sem og innsta ferhyrninginn, með mynstrum sem þekkt eru í bænammottum og islömskum arkitektúr.

Þessi mynstur getur kennarinn sýnt þeim í tölvu (sjá vefslóðir hér að neðan) eða teiknað upp á töflu. Mynstrin geta m.a. verið átthyrningar, átta arma stjörnur, tíglar og blóma-
mynstur. Einnig má nota útskotsmynstrin í smækkaðri mynd. Nemendur teikna mynstrin með tússlitum en svo er bænamtottan lituð með trélitum eða vaxlitum í sterkum litum, s.s. rauðum, bláum, fjólubláum, gulum og hvítum. Hægt er að leggja motturnar inn í moskuna sem nemendur gerðu í síðasta hluta verkefnisins eða láta brúðurnar standa á þeim.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://www.islamicity.com/mosque/pillars.shtml>

Upplýsingar um stoðirnar fimm í islam sem og ýmsar aðrar fróðlegar upplýsingar um islam.

<http://prayer.al-islam.com/default.asp?l=Eng>

Á þessari vefsíðu er hægt að finna út klukkan hvað á að fara með hverja hinna fimm bæna sem múslima fara með daglega.

<http://www.thegrid.org.uk/hertsmathsyear2000/mecss/islamic.html>

Heimasíða þar sem einföld islömsk mynstur eru kennd í skrefum. Þessi mynstur mætti nota við hönnun á bænamottum eða til að skreyta moskuna ef nemendur hafa unnið það verkefni.

10. ÚTBREIÐSLA ISLAMS OG ARFLEIÐ

Til umfjöllunar

Hvernig væri samfélag okkar án tækniuppgötvana múslima? Hvernig haldið þið t.d. að ykkur gengi að reikna flókið dæmi með rómverskum tölustöfum?

Þekkið þið einhverja múslima eða fólk af öðrum trúarbrögðum? Verðið þið vör við fordóma? Haldið þið að fordómar gagnvart öðrum kynþáttum og trúarbrögðum séu að aukast eða minnka á Íslandi? Hvernig er hægt að sporna við fordómum?

Salmann Tamimi segir að múslimum beri að berjast gegn fordómum. Nú hafið þið lesið alla kennslubókina. Hvað í islam teljið þið að búi að baki þessari skoðun hans? Hvað gætuð þið gert til að sporna við fordómum í garð fólks sem aðhyllist ólík trúarbrögð eða hefur aðrar lífsskoðanir en þið sjálf?

Tilvalið er að láta nemendur rifja upp framlag múslima til vísinda og aðrar merkar uppgötvanir. Getu nemendur nefnt eitthvað fleira sem múslimar hafa fundið upp og hefur ekki verið nefnt í bókinni? Einnig er við hæfi eftir ítarlega umfjöllun um islam að hugleiða hvaða áhrif trúarbrögð hafa á samfélög og jafnvel mannkynssöguna. Getum við séð ápreifanleg dæmi um trúarbrögð í íslensku samfélagi? En í stórborgum úti í heimi? Hvers vegna skiptir máli að vera upplýstur um trúarbrögð gæti verið tilvalið ritgerðarefni.

Fróðleikur

Pílagrímsferðin til Mekku

Pílagrímsferðin er farin í síðasta mánuði íslamska ársins. Mánuðurinn heitir dhu al-hijja sem útleggja má sem mánuðurinn hajj. Markmið hvers múslima er að komast í slíka ferð en vegna fjarlægðar, bágs efnahags og heilsu er reyndin sú að það er langt frá því að allir múslimar eigi þess kost. Dæmi eru um að happdrætti séu rekin þar sem fyrsti vinningurinn er greiðsla á öllum kostnaði við hajj (pílagrímsferðina).

Pílagrímsferðin hefst á því að pílagrímarnir klæðast ihram, hvítum klæðum, sem táknar að menn snúi frá veraldlegu vafstri. Þegar pílagrímarnir koma til Mekku ganga þeir sjö hringi umhverfis Kaaba, reyna að kyssa steininn ef þeir komast svo nálægt vegna manmergðar og hlaupa svo á milli hæðanna al-Safa og al-Marwa, rétt eins og Hagar gerði forðum þegar hún var að leita að vatni handa Ísmael. Pílagrímarnir fá sér að drekka úr lindinni sem bjargaði Hagar og Ísmael. Hægt er að framkvæma svokallað minni hajj, sem tekur yfir þessi tvö atriði, hvenær sem er á árinu. Ef pílagrímarnir vilja hins vegar framkvæma stærra hajj, hina eiginlegu pílagrímsferð, bætast við fleiri siðir, s.s. 3–5 daga ferð til Arafatfjalls þar sem Múhameð hélt síðustu predikun sína, að kasta steinum í þrjár steinsúlur sem tákna djöfulinn og fórna dýrum. Helgisiðunum lýkur með lokagöngu umhverfis Kaaba en margir halda áfram til Medínu til að vitja grafar spámansins.

Þegar múslimar snúa heim eftir að hafa lokið pílagrímsförinni geta þeir skeytt við nafn sitt ákveðnum heiðurstitli til marks um að hafa uppfyllt síðustu stoðina, karlar hajji og konur hajjiyah.

Sögukorn

Eftirfarandi sögukorn er þýðing úr ritgerð 16 ára gamallar stúlku frá Ameríku sem er múslimi og fór í pílgrímsferð til Mekku.

Ég get ekki trúað því að ég sé í raun og veru hér. Jafnvel þótt fólk hafi lýst því fyrir mér við hverju ég gæti búist þá er þetta allt svo ólíkt því sem ég hafði ímyndað mér. Ég hef aldrei fyrr séð svona margt fólk saman komið á einum stað, svona marga múslima! Ég var í Haram í dag og vegna hins yfirþyrmandi fólksfjölda leið mér eins og ég væri í miðju hvirfilbyls og væri við það að kafna. En það gerði ekkert til svo fremi sem ég var nálægt Kaaba þar sem ég vissi að ekkert gæti komið fyrir mig. Ég finn jafnvel ekki fyrir hinum ofsalega hita hérna. Ég hef meira að segja fengið tækifæri til að snerta Kaaba. Þetta er allt svo ótrúlegt. Það getur þó ekki verið að ég sé fyrsta manneskjan sem telur að pílgrímsferðin sé það besta sem fyrir hana hefur komið.

Ég hef búið næstum alla mína ævi í hinum vestræna heimi, í samfélagi þar sem flestir eru annarrar trúar heldur en ég og eru mjög fáfróðir um trúna mína, islam. Þess vegna finnst mér eins og ég hafi stigið inn í annan heim þessar vikur sem ég hef verið í pílgrímsferðinni. Hér upplifi ég djúpa lotningu í andrúmsloftinu sem er mér algjörlega framandi. Hvar sem ég fer hugsa ég um það að spámaðurinn Múhameð gæti hafa gengið á nákvæmlega sama stað og ég er að ganga. Andrúmsloftið er næstum himneskt og þessir dæmigerðu litlu hlutir, sem flestir taka sem sjálfsagða, eiga hug minn allan.

Þegar ég nálgaðist ákvörðunarstaðinn var ég furðu lostin yfir öllum þeim fjölda pílgríma sem ég sá. Í flugvélinni á leiðinni til Medínu var ég steinhissa þegar ég heyrði að flugmaðurinn hóf að þylja kafla úr Kóraninum í hátalarakerfið og fór með bæn áður en við fórum í loftið. Ég var hugfangin yfir því að á öllum flugvöllum sem ég fór á voru svæði til að biðja á og á einum flugvellinum var fluginu okkar seinkað meðan við biðum eftir því að flugmennirnir kláruðu að biðja kvöldbænina.

Hvar sem ég var sá ég hollustu og trúrækni við islam. Hvert sem ég fór sá ég fólk sem var að biðja. Alls staðar var fólk að beygja sig fram til að sýna Guði lotningu og nafn Guðs bergmálaði um alla borg. Þetta kom mér fyrir augu eins og venja, hluti af lífinu en ekki truflun við það.

Orð mín til þeirra sem hyggjast leggja á sig pílgrímsferð til landsins helga eru á þá leið að þeir skulu vera viðbúnir hverju sem er því margt getur farið á annan veg en í upphafi var ætlað. Hajj er heldur ekki bara ferð til landsins helga heldur trúarleg og andleg ferð fyrir hvern og einn. Það er nauðsynlegt að búa sig líkamlega sem og andlega undir slíka ferð. Aðeins þannig getur sál manns vaxið af reynslunni (Learning about islam, 2005).

Kennsluhugmynd

Ramadan

Í tengslum við tunglárið er tilvalið að rifja upp hátíðirnar hjá múslimum. Ramadan mánuðinn er nauðsynlegt að taka fyrir sérstaklega vegna þeirra áhrifa sem hann hefur á líf múslima víða um heim. Hvar sem múslimar eru fasta þeir frá sólarupprás til sólseturs nema ef það gæti verið hættulegt fyrir heilsu þeirra. Á kvöldin þegar sól er sest rjúfa þeir föstuna með því að fá sér dödlur og léttan kvöldverð.

Eid-ul-fitr hátíðin

Hátíðin markar endinn á Ramadan mánuðinum. Múslimar fagna lokum föstunnar með því að fara í moskuna að biðja. Síðan tekur við þriggja daga hátíð þar sem ættingjar heimsækja hver annan og fjölskyldan borðar saman góðan mat. Síður er að gefa gjafir og senda heillakort til ættingja. Börnum eru oft gefnir peningar og allir fá ný föt. Þetta er ekki ósvipað jólum hjá kristnum mönnum.

Eid-ul-fitr hátíðin færir til og er ekki bundin við sömu dagsetningu ár frá ári vegna tunglársmúslima. Þess vegna er tilvalið að byrja á því að ræða við nemendur um tunglárið.

Tunglið og tunglmánuðurinn

Efni

- 8 blá karton A3
- Diskar undan kaffibolla
- Svart karton
- Álpappír
- Lím
- Kennaratyggi
- Silfurpenni
- Skæri
- Mislitur brúnn pappír
- Mislitur grænn pappír
- Pínulitlar steinvölur

Bláu kartonin eru hengd upp á vegg þannig að þau myndi tvöfalda röð. Fjögur karton eru í neðri röðinni og fjögur í þeirri efri. Þetta táknar himininn. Neðst á kartonin í neðri röðinni eru límdir grænir og brúnir pappírshútar sem eru gras og sandur, jörðin. Hér má búa til sand úr kanilsykri.

Nemendur búa til tungl hver fyrir sig og síðan eru tunglin þeirra hengd upp í boga á himininn. Neðsta tunglið er nýtt og sést ekki en síðan fara þau vaxandi. Tunglið sem er efst á boganum er fullt og síðan fara tunglin minnkandi þangað til það neðsta er orðið nýtt. Gott er að miða við að hálf tungl er á áttunda degi, fullt á þeim fimmtánda og hálf tungl aftur á tuttugasta og þriðja degi. Byrjun nýs tungls markar upphaf tunglmánaðar.

Hvert tungl er gert þannig að það er teiknaður hringur á svart karton. Hver nemandi gerir tvö slík eintök fyrir tunglið sitt. Annar hringurinn er þakinn álpappír. Gott er að setja ögn

af lími á þann hring sem á að þekja með álpappír svo hann sitji örugglega fastur. Síðan er svartur hringurinn festur á silfurhringinn og stærð tunglsins ákveðin. Þegar nemandinn hefur ákveðið stærð tunglsins í samráði við kennarann festir hann svarta hringinn með kennaratyggjó á álpappírinn á hinum hringnum og hengir svo tunglið á sinn stað.

Þegar nemendur hafa lokið við að gera tunglið sitt gera þeir döðlupálma. Við það verkefni geta þeir unnið tveir og tveir að hverjum pálma. Stofninn er gerður þannig að nemendur klippa út brúna þríhyrninga t.d. jafnarma sem eru límdir hver ofan á annan til að gefa pálmanum ákveðna hreyfingu. Úr græna pappírnum klippa nemendur svo lengjur og klippa í þær kögur. Þessar lengjur eru pálmagreinarnar sem límdar eru efst á pálmann. Þínulitlar steinvölur tákna döðlurnar sem vaxa á döðlupálmanum. Þær eru límdar við pálmagreinarnar. Döðlupálmarnir eru svo límdir á jörðina undir boga tunglmánaðarins.

Nemendur geta síðan skrifað með silfurpennum inn á myndina upplýsingar eins og:

- Ramadan mánuðurinn hefst þegar nýtt tungl sést.
- Þegar næsta nýja tungl sést er haldið upp á hátíðina eid-ul-fitr.
- Múslimar fasta í ramadan mánuði. Þeir borða ekki milli sólarupprásar og sólseturs. Á kvöldin rjúfa þeir föstuna með því að fá sér döðlur og léttu máltíð.
- Döðlur vaxa á döðlupálmum sem finnast gjarnan í heitum og þurrum löndum.

Sem uppfyllingarverkefni má láta nemendur klippa út stjörnur úr álpappírnum og festa á himininn.

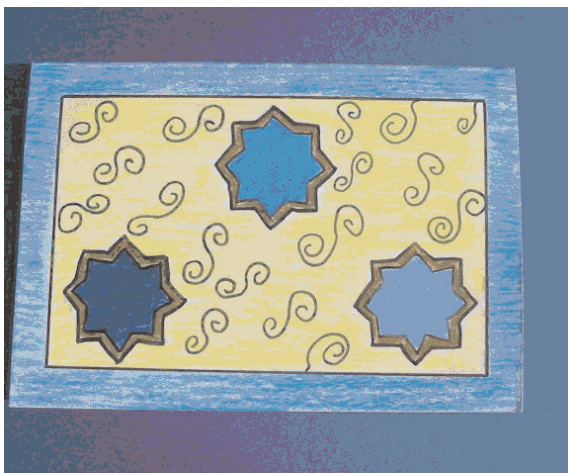
Eid-ul-fitr kort

Efni

- Karton í mismunandi litum og stærðum
- Svartir tússpennar með tvo misflata odda sinn á hvorum endanum (skrautpenni)
- Lím
- Tússlitir
- Skæri

Í tilefni af því að fjallað er um ramadan og hátíðina eid-ul-fitr er góð hugmynd að gera kort eins og þau sem múslimar senda til að óska hver öðrum heilla. Kortin má búa til úr kartoni í hvaða lit sem er og hvaða útfærslu sem er. Þó eru nokkur atriði sem hafa ber í huga.

Kortin opnast frá vinstri til hægri af því að múslimar lesa á arabísku frá vinstri til hægri. Myndir sem eru á slíkum kortum eru t.d. af moskum, tunglinu eða ýmiss konar mynstrum. Á eid-ul-fitr hátíðinni óska múslimar hver öðrum heilla með því að segja *eid mubarak* (gleðilega hátíð) og því er við hæfi að skrifa það inn í kortið.

Tilvísanir í frekari heimildir

<http://www.islam.is>

Heimasíða Félags múslima á Íslandi. Almennur fróðleikur um islam og starfsemi félagsins.

SPURNINGAR OG VERKEFNI ÚR KENNSLUBÓK

1. kafli

1. Hvað merkja orðin?
 - a) Islam
 - b) Múslimi
 - c) Allah
 - d) Salam
2. Gyðingar og arabar eiga sameiginlegan ættföður. Hvað hét hann og hvað hétu synir hans?
3. Hvor sonanna varð ættfaðir araba?
4. Hvaða loforð gaf engill Drottins Hagar þegar þau voru í eyðimörkinni?
5. Hvert er heilagt tungumál araba?
6. Hvert er heilagt tungumál gyðinga?
7. Teiknaðu mynd af einhverju sem tengist sögunni um Ísmael.

2. kafli

1. Hvar og hvenær fæddist Múhameð?
2. Hvað kalla múslimar tímann fyrir islam?
3. Hvað felst í orðinu fjölgýðistrú?
4. Hvað merkir arabíska orðið Kaaba?
5. Hverjir eru sagðir hafa smíðað Kaaba?
6. Hvað var geymt í Kaaba?
7. Hvers vegna varð steinninn í Kaaba svartur?
8. Hvað tákna horn Kaaba?
9. Gerðu mynd af Kaaba.

3. kafli

1. Af hverju ólst Múhameð ekki upp með foreldrum sínum og hver ól hann upp?
2. Hvað var Múhameð þekktur fyrir í æsku?
3. Hvað hét eiginkona Múhameðs?
4. Hvað hét ein kunnasta dóttir Múhameðs og fyrir hvað er hún þekkt?
5. Hvað fannst Múhameð um trúarbrögð og framkomu landa sinna?
6. Hvers vegna fór Múhameð oft einn upp í helli á Hirafjalli?
7. Hvaðan er nafnið Kóran komið og hvað merkir það?
8. Hvers konar efni er að finna í Kóraninum?
9. Hvert er mesta kraftaverk islam?
10. Hvað er ólíkt með Kóraninum og Biblíunni?
11. Hvers vegna vilja múslimar síður að Kóraninn sé þýddur og frekar að hann sé lesinn á arabísku?
12. Hver vitraðist Múhameð í hellinum á Hirafjalli og hvað vildi hann Múhameð?

13. Hvað kalla múslimar nóttina sem Múhameð fékk fyrstu opinberunina?
14. Hver er helsti munurinn á afstöðu kristinna manna til Jesú og múslima til Múhameðs?

4. kafli

1. Hvað var það í boðskap Múhameðs sem vakti mesta reiði?
2. Hvað þýddi þessi kenning fyrir ríka jafnt sem fátæka?
3. Hver sagði Múhameð að væri skylda þeirra ríku?
4. Hverju hótaði Múhameð þeim ríku sem ekki gæfu fátækum af auði sínum?
5. Hver sagði Múhameð að væri staða mannsins á jörðinni og hvaða skyldur fylgdu því hlutverki?
6. Hvernig getur maðurinn fylgt eftir þeim boðum sem fylgja hlutverki hans á jörðinni, boðum sem vissulega höfða til allra óháð trúarbrögðum?
7. Nefndu tvenn eingyðistrúarbrögð önnur en islam.

5. kafli

1. Hverjir voru helstu fylgjendur Múhameðs?
2. Af hverju litu valdhafar í Mekku á Múhameð sem ógn við samfélagið? Nefndu tvö atriði.
3. Hvernig var staða konunnar á Arabíuskaga á tímum Múhameðs?
4. Hvað er sagt um stöðu konunnar í Kóraninum?
5. Nefndu þrennt sem Múhameð gerði til að bæta stöðu kvenna.
6. Hvaða skilyrði voru fyrir því í islam að karlmenn mættu kvænast allt að fjórum konum?
7. Hvaða ástæðu nefna sumar af þeim islömsku konum sem eru ánægðar með að ganga með blæju?
8. Hvaða kristnu konur hylja einkum hár sitt?
9. Nefndu þrjár aðferðir sem valdhafarnir notuðu til að þagga niður í Múhameð.

6. kafli

1. Hverja hitti Múhameð í Jerúsalem?
2. Hvaða bygging er reist á þeim stað sem Múhameð sá hlið himnaríkis og helvítis?
3. Hve oft á dag eiga múslimar að biðjast fyrir?
4. Hvers vegna vildi Móse ekki að múslimar ættu að biðja til Guðs 50 sinnum á dag eins og fyrirmælin kváðu á um í upphafi?
5. Hvers vegna reyndu íbúar Medínu að gera Múhameð að leiðtoga sínum?
6. Múhameð lofaði íbúum Medínu að koma á friði í borginni. Hvað gerðu þeir fyrir hann í staðinn?
7. Hvers vegna er ár múslima styttra en ár kristinna manna?
8. Hverjar eru tvær helstu hátíðir múslima?
9. Hvað gera múslimar í hitamánuðinum (ramadan)?
10. Hver fylgdi Múhameð á flóttanum?

7. kafli

1. Hvað merkir orðið moska?
2. Af hverju eru oft kerlaugar í moskum?
3. Hvers vegna mega múslimar ekki gera myndir eða líkneski af Guði?
4. Hverjar eru þrjár helgustu borgir islam?
5. Hverjir eru helgustu staðir þessara borga?
6. Hvernig kalla múslimar fólk til bæna?
7. Hvernig hafði staða Múhameðs breyst frá því hann var í Mekku?
8. Hvað merkir „jihad“ á arabísku og hvað felur það í sér fyrir múslima?
9. Hvað mega múslimar ekki gera í stríði? Nefnið þrennt.

8. kafli

1. Hvaða örlög biðu vanalega þeirra sem töpuðu stríði í því samfélagi sem Múhameð ólst upp í?
2. Hvað gerði Múhameð við óvini sína þegar hann hafði unnið stríðið?
3. Hvað gerði Múhameð við þá sem höfðu setið um líf hans svo árum skipti?
4. Hverjir eru „fólk bókarinnar“ og hvers vegna haldið þið að það hafi fengið þetta nafn?
5. Hvaða afstöðu hafa múslimar til annarra trúarbragða?

9. kafli

1. Nefndu nokkur dæmi um það sem múslimar mega ekki gera?
2. Hverjar eru hinar fimm stoðir í islam?
3. Hvernig hljómar trúarjátning múslima?
4. Hvaða merkingu hefur það þegar múslimar þvo andlit sitt, hendur og fætur á undan bænahaldi?
5. Hversu mikið eiga múslimar að gefa til fátækra?
6. Hvaða atburða minnst múslimar á föstunni?
7. Hvað eiga múslimar að læra af því að fasta?
8. Hvert er hlutverk pílgrímsferðarinnar til Mekku?
9. Af hverju klæðast pílgrímar allir samskonar klæðum?
10. Hver er sagður hafa farið í fyrstu pílgrímsförina til Kaaba?
11. Á hvaða hátt breytti islam lífi ættbálka araba?
12. Hvenær lést Múhameð og hvar er hann grafinn?
13. Lýstu því þegar barn fæðist og fær nafn hjá múslimum.
14. Hvert er algengasta nafnið í islam?
15. Lýstu útför hjá múslimum.

10. kafli

1. Hvað merkir orðið „algebra?“
2. Nefndu tvær frægar byggingar sem múslimar hafa reist.
3. Hvers vegna fannst múslimum heppilegra að hafa ávísanir í stað peninga?

SVÖR VIÐ SPURNINGUM ÚR KENNSLUBÓK

Svör við spurningum úr 1. kafla

1.
 - a) Islam merkir undirgefni eða hlýðni.
 - b) Múslimi merkir sá sem er undirgefinn.
 - c) Allah merkir „Guðinn.“
 - d) Salam merkir friður.
2. Sameiginlegur ættfaðir þeirra var Abraham. Synir hans hétu Ísmael og Ísak.
3. Ísmael er talinn vera ættfaðir múslima.
4. Guð sagði að hann myndi gera Ísmael að mikilli þjóð.
5. Heilagt tungumál araba er arabíska.
6. Heilagt tungumál gyðinga er hebreska.

Svör við spurningum úr 2. kafla

1. Múhameð fæddist í borginni Mekku í Sádi-Arabíu árið 570.
2. Þeir kalla hann daga fáfræðinnar.
3. Þegar fólk trúir á marga guði.
4. Kaaba merkir teningur.
5. Abraham og Ísmael sonur hans eiga að hafa smíðað Kaaba að beiðni Guðs.
6. Í Kaaba voru líkneski af flestum guðunum sem fólkið í Mekku tilbað.
7. Steinninn varð svartur vegna synda manna.
8. Hornin á Kaaba tákna höfuðáttirnar fjórar.

Svör við spurningum úr 3. kafla

1. Foreldrar Múhameðs létust þegar hann var ungur og var hann sendur í fóstur til afa síns. Þegar afi Múhameðs lést ól frændi hans, Abu Talib, hann upp.
2. Múhameð var þekktur fyrir blíða lund og hreint hjartalag.
3. Eiginkona Múhameðs hét Khadija.
4. Hún hét Fatima og varð síðar þekkt fyrir umhyggju fyrir fátækum. Fatima er mikilvæg fyrirmynd margra kvenna í islam.
5. Múhameð var ekki hrifinn af trúarbrögðum fólksins, stöðugum átökum ættbálkanna og framkomu fólks við fátæka og munaðarlausa.
6. Múhameð fór upp í Hirafjall til að hugsa um spillingu samfélagsins og tilgang lífsins.
7. Kóran er arabískt orð og merkir að hafa yfir, þylja eða endursegja.
8. Í Kóraninum er safn af ræðum sem flytja boðskap Guðs.
9. Múhameð taldi að Kóraninn væri mesta kraftaverkið sem Guð hafði unnið í gegnum hann.
10. Biblían er fjölbreyttari að innihaldi. Þar er að finna frásagnir, sálma, spakmæli og annað um verk Guðs. Kóraninn er aftur á móti nær eingöngu safn af ræðum sem múslimar telja að flytji boðskap Guðs.
11. Múslimar telja að ákveðinn áhrifamáttur sé fólgin í því hvernig versin hljóma á arabísku og vilja ekki að það glatist.

12. Gabríel erkiengill vitraðist Múhameð og sagði að Múhameð væri boðberi Guðs.
13. Nóttin sem Múhameð fékk fyrstu opberunina er kölluð nótt máttarins.
14. Kristnir menn telja Jesú son Guðs en múslimar telja Múhameð góðan mann sem Guð hafi útvalið sem spámann.

Svör við spurningum úr 4. kafla

1. Múhameð fullyrti að það væri aðeins til einn Guð en ekki margir eins og samlandar hans trúðu.
2. Þetta þýddi að allir menn voru jafnir frammi fyrir Guði, óháð kynstofni, ætt eða stöðu.
3. Múhameð sagði að hinir ríku ættu að aðstoða hina fátæku.
4. Múhameð sagði að ef þeir færu ekki eftir boðum Guðs mundu þeir ekki öðlast eilíft líf.
5. Maðurinn er fulltrúi Guðs á jörðinni og ætti því að sýna sömu miskunn og kærleika og Guð hefur gert.
6. Kristin trú og gyðingdómur.

Svör við spurningum úr 5. kafla

1. Helstu fylgjendur Múhameðs voru fátæklingar, þrælar, konur og börn.
2. Valdhafarnir töldu að Múhameð myndi grafa undan efnahag borgarinnar með því að boða aðeins einn Guð og einnig óttuðust þeir að hann væri að leggja á ráðin um að ná völdum í Mekku.
3. Staða konunnar var slæm. Konan var eign föður síns eða eiginmanns og gátu þeir farið með hana eins og þeim sýndist.
4. Í Kóraninum stendur að konur og menn séu jöfn fyrir Guði.
5. Múhameð tryggði konum rétt til arfs, bannaði að konur væru neyddar til að giftast án þeirra samþykkis og veitti þeim rétt til að skilja við eiginmenn sína.
6. Skilyrðið var að karlmenn urðu að elska þær allar jafnt og máttu ekki taka eina konu fram yfir aðra.
7. Sumum islömskum konum finnst blæjan vera nokkurs konar ferðaheimili sem þær geta gengið um í án þess að eiga það á hættu að karlmenn áreiti þær.
8. Kristnar nunnur hylja hár sitt.
9. Valdhafarnir grýttu Múhameð og fylgjendur hans, reyndu að snúa fjölskyldunni gegn honum og svo útskúfuðu þeir Múhameð og fjölskyldu hans í tvö ár.

Svör við spurningum úr 6. kafla

1. Múhameð hitti Abraham, Móse, Jesú og fleiri spámenn í Jerúsalem.
2. Klettamoskan var reist þar sem Múhameð sá hlið himnaríkis og helvítis.
3. Múslimar eiga að biðja til Guðs fimm sinnum á dag.
4. Móse sagði við Múhameð að fólkið væri of veikgeðja til að biðja til Guðs 50 sinnum á dag.
5. Til að Múhameð hjálpaði þeim að koma á friði á milli ættbálkana.
6. Íbúar Medínu hétu því að verja múslima eins og um eigin ættingja væri að ræða.

7. Ár múslima er styttra vegna þess að það fylgir tunglári en ár kristinna fylgir sólarári.
8. Tvær helstu hátíðir múslima eru fórnarhátíðin og föstuendahátíðin.
9. Abu Bakr, vinur Múhameðs, fylgdi honum á flóttanum.

Svör við spurningum úr 7. kafla

1. Orðið moska merkir: Staður þar sem maður fellur fram í lotningu.
2. Múslimar þvo hendur sínar og fætur með vatni úr kerlaugunum áður en þeir biðja í moskunni.
3. Múslimar gera ekki myndir og líkneski af Guði því þeir telja hann hafinn yfir mannlega túlkun.
4. Mekka, Medína og Jerúsalem.
5. Kaaba er í Mekku, Moska spámannsins er í Medínu og Klettamoskan er í Jerúsalem.
6. Múslimar nota röddina til að kalla til bæna og segja: „Guð er mikill. Ég ber því vitni að enginn er guð nema Guð. Komið og biðjist fyrir. Takið við hjálpræðinu. Guð er mikill. Enginn er guð nema Guð“.
7. Múhameð var ekki lengur aðeins spámaður heldur einnig borgarstjóri, dómari, herforingi og kennari.
8. „Jihad“ merkir heilagt stríð og veitir múslimum rétt til að grípa til vopna og berjast gegn ranglæti og kúgun.
9. Múslimar mega ekki beita ómannúðlegum aðferðum í hernaði og ekki ráðast á konur, börn, gamalmenni, vinnufólk, fatlaða eða óbreytta borgara. Múslimar mega ekki heldur drepa fanga eða þá sem eru særðir og heldur ekki fara illa með lík eða helgimuni annarra trúarbragða.

Svör við spurningum úr 8. kafla

1. Fólk sem tapaði stríði var vanalega tekið af lífi á dögum Múhameðs.
2. Múhameð gaf fólkinu upp sakir í stað þess að taka það af lífi.
3. Hann faðmaði þá að sér sem höfðu setið um líf hans og gaf þeim veglegar gjafir.
4. Kristna menn og gyðinga nefna múslimar „fólk bókarinnar“. Það merkir að þeir eru hluti af islam og tilbiðji Guð.
5. Múslimar telja kristna menn og gyðinga vera hluta af islam þar sem þeir tilbiðja sama Guð en líta á átrúnað á marga guði sem villimennsku.

Svör við spurningum úr 9. kafla

1. Múslimar mega ekki stela, ljúga, borða svínakjöt, drekka áfengi, spila fjárhættuspil eða iðka lauslæti.
2. Stoðirnar fimm eru trúarjátningin, bænin, ölmusan, fastan og pílgrímsferðin til Mekku.
3. Trúarjátningin er svohljóðandi: „Enginn er guð nema Guð og Múhameð er boðberi hans.“
4. Þvotturinn er táknræn hreinsunarathöfn sálarinnar.
5. Múslimar eiga að gefa 2,5% af tekjum sínum til fátækra.

6. Í ramadan mánuði fékk Múhameð sína fyrstu köllun og í sama mánuði flýðu múslimar til Medínu.
7. Fastan minnir múslima á hversu mikið þeir eigi Guði að þakka, kennir þeim sjálfsaga og eykur samúð þeirra með fátækum og þurfandi.
8. Pílagrímsferðin á að auka trúrækni og minna múslima á að allir eru jafnir fyrir Guði.
9. Þar sem allir eru eins klæddir sést ekki hverjir eru ríkir og hverjir fátækir.
10. Abraham á að hafa farið í fyrstu pílagrímsferðina til Kaaba.
11. Sundraðir ættbálkar voru sameinaðir.
12. Múhameð lést þann 8. júní árið 632 í Medínu. Hann var greftraður á sama stað og hann lést, undir gólfinu í herbergi konu sinnar.
13. Þegar barn fæðist er það þvegið og bæn hvíslað í eyra þess. Hunang er sett á tunguna sem hamingjuósk. Sjö daga gamalt fær barnið islamskt nafn. Hár þess er rakað og fátækum gefin þyngd hársins í silfri. Strákar eru umskornir á þessum degi.
14. Algengasta nafnið í islam er Múhameð.
15. Þegar múslimi deyr er líkami hans þvegin og vafinn í hvít klæði. Útförin fer fram eins fljótt og kostur er. Hinn látni liggur á hægri hlið og andlit hans er látið snúa í átt til Mekku.

Svör við spurningum úr 10. kafla

1. Orðið algebra er komið af orðinu al gebr og merkir að binda saman.
2. Taj Mahal og Kletamoskan í Jerúsalem eru dæmi um frægar byggingar sem múslimar hafa reist.
3. Þegar þeir þurftu að ferðast langar leiðir á úlföldum sínum var erfitt og hættulegt að ferðast með mikið af peningum á sér.

Heimildaskrá

- Aðalnámskrá grunnskóla. Kristin fræði, siðfræði og trúarbragðafræði* (1999). Menntamálaráðuneytið. Reykjavík.
- Fréttablaðið (2005. 14.4.). „Slæðubannið hefur reynst vel.“ Bls. 10.
- Kindersley, A. og Kindersley, B.(1995). *Children just like me. A Unique Celebration of Children around the World*. Dorling Kindersley Publishing Inc. í samstarfi við UNICEF. New York og London.
- Kindersley, A. og Kindersley, B. (1997). *Children just like me. Celebrations! Festivals, Carnivals, and Feast Days from around the World*. Dorling Kindersley Publishing Inc. í samstarfi við UNICEF. New York.
- Beginner's Guide to Arabia* (2003). Geisladiskar. Nascente. Demon Music Group Ltd. London.
- Biblían. Heilög ritning* (1981). Hið íslenska biblíufélag. Reykjavík.
- Morgunblaðið (2005. 2.9). „Slæðubann gengur í gildi í Frakklandi.“ Sótt á slóðina: <http://www.mbl.is/mm/frettir/frett.html?nid=3303264;restrict=1> þann 27.1. 2005.
- Sells, M.A. (1999). *Approaching The Quaran. The Early Revelations*. White Cloud Press. Oregon.
- Souad Massi (2003). *deb*. Sony Music Publishing. Frakkland.
- Wilkinson P. (2002). *Islam. EYWITNESS BOOKS*. Baines F. (ritstjóri). DK Publishing Inc. New York.
- Þorkell Á. Óttarsson (2003). *Islam – að lúta vilja Guðs*. Námsgagnastofnun. Reykjavík.